

KESKI-SUOMEN LIITTO

Keski-Suomen kuntien tilinpäätöskooste 2023

Pohjatietojen lähde: Valtiokonttori ja Kuntaliitto

18.6.2024

Kirsi Mukkala, kirsi.mukkala@keskisuomi.fi

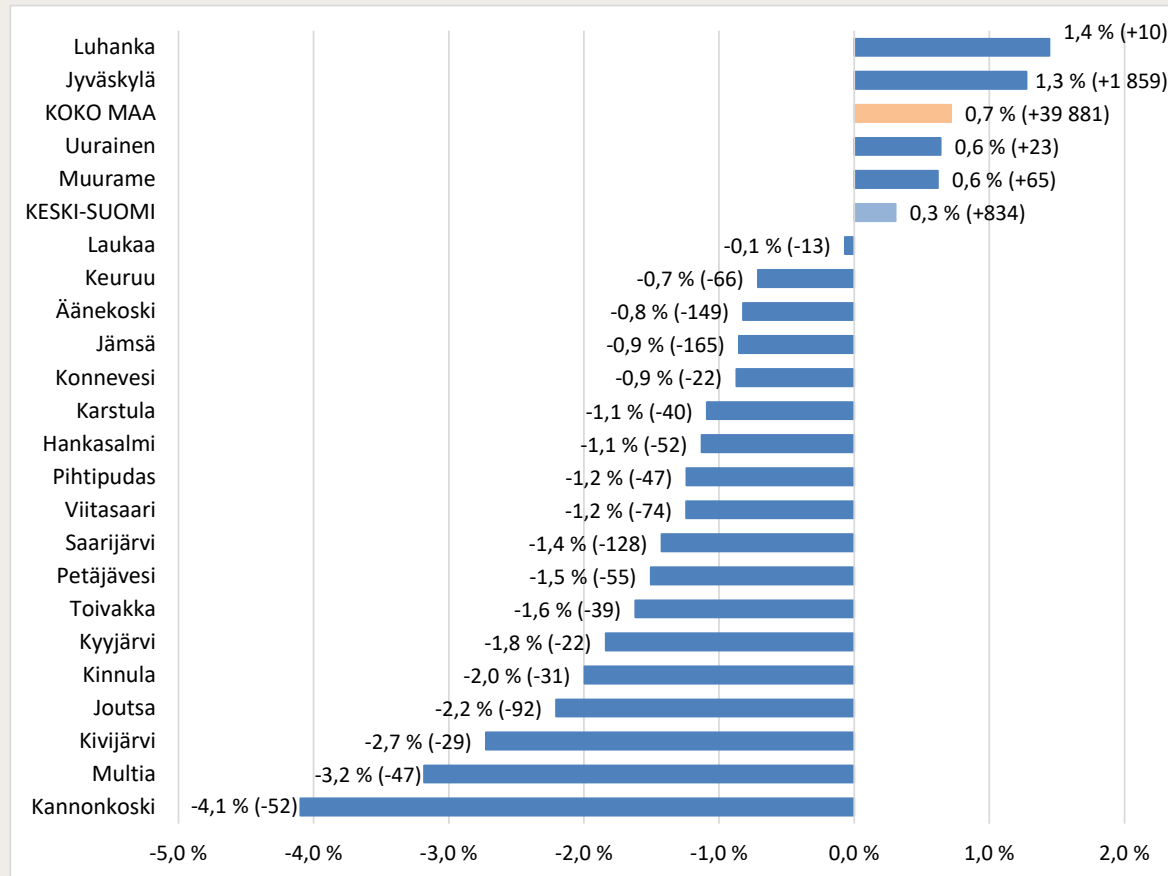

Huomioita aineistoon

- Pohjatietojen lähteenä on Valtionkonttorin tutkiahallintoa.fi -palvelu sekä Kuntaliiton koostamat tilinpäätösaineistot.
- Kinnulan kunnan tiedot puuttuvat koosteesta.
- Koko maan (Manner-Suomen) ja Keski-Suomen maakunnan tunnusluvut voivat hieman poiketa lopullisesta toteumasta puuttuvien kuntatietojen takia.

Väestömäärän vuosimuutos kunnittain 2023, % (suluissa muutos henkilömääränä)

Väestö 31.12.2023	
KOKO MAA	5 603 851
KESKI-SUOMI	273 271
Jyväskylä	147 746
Jämsä	19 182
Laukaa	18 762
Äänekoski	17 971
Muurame	10 551
Keuruu	9 184
Saarijärvi	8 847
Viitasaari	5 877
Hankasalmi	4 549
Joutsa	4 079
Pihtipudas	3 739
Karstula	3 625
Uurainen	3 615
Petäjävesi	3 596
Konnevesi	2 499
Toivakka	2 368
Kinnula	1 523
Multia	1 430
Kannonkoski	1 217
Kyyjärvi	1 174
Kivijärvi	1 035
Luhanka	702

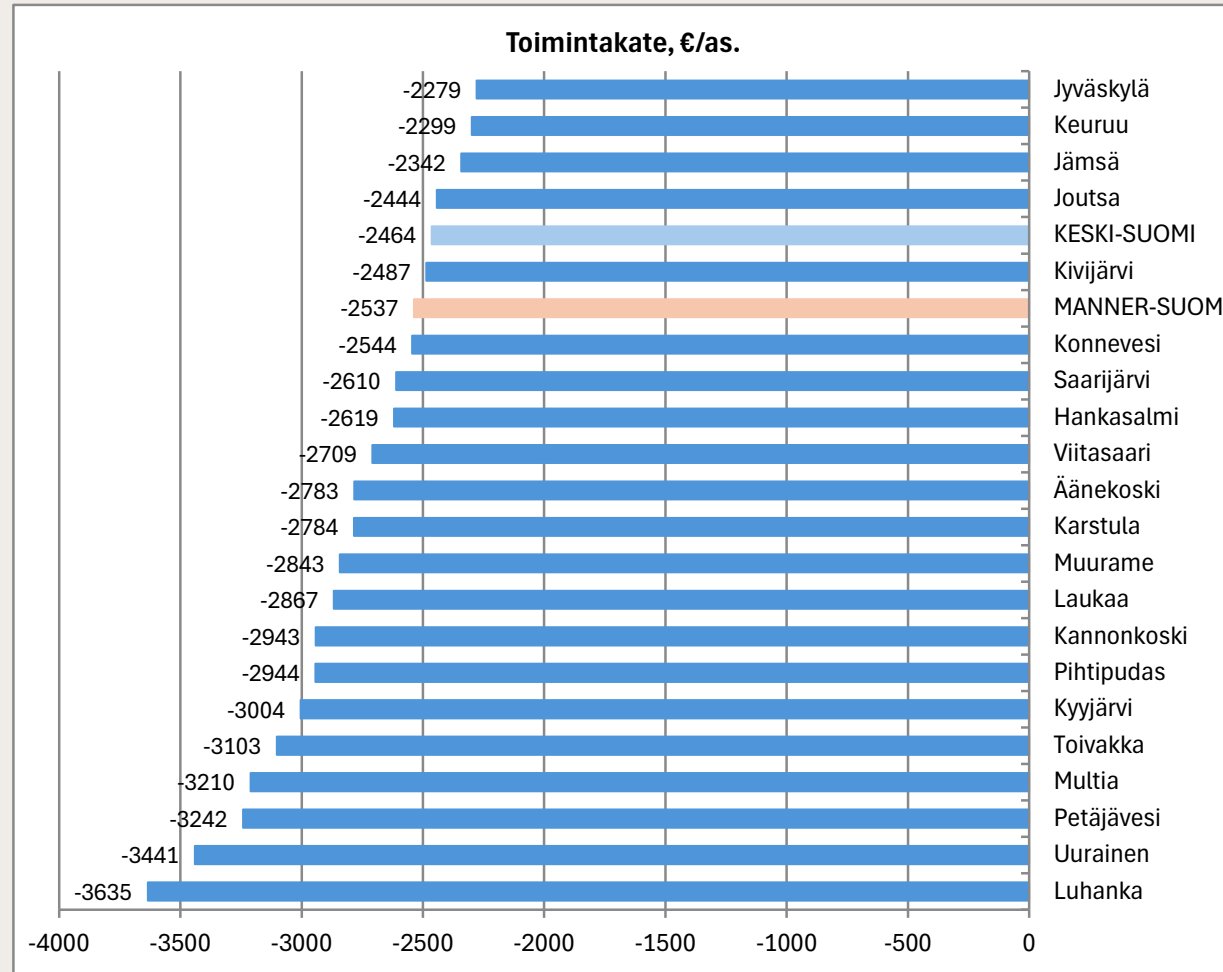

KESKI-SUOMEN LIITTO

PERUSKUNTIEN TUNNUSLUKUJA

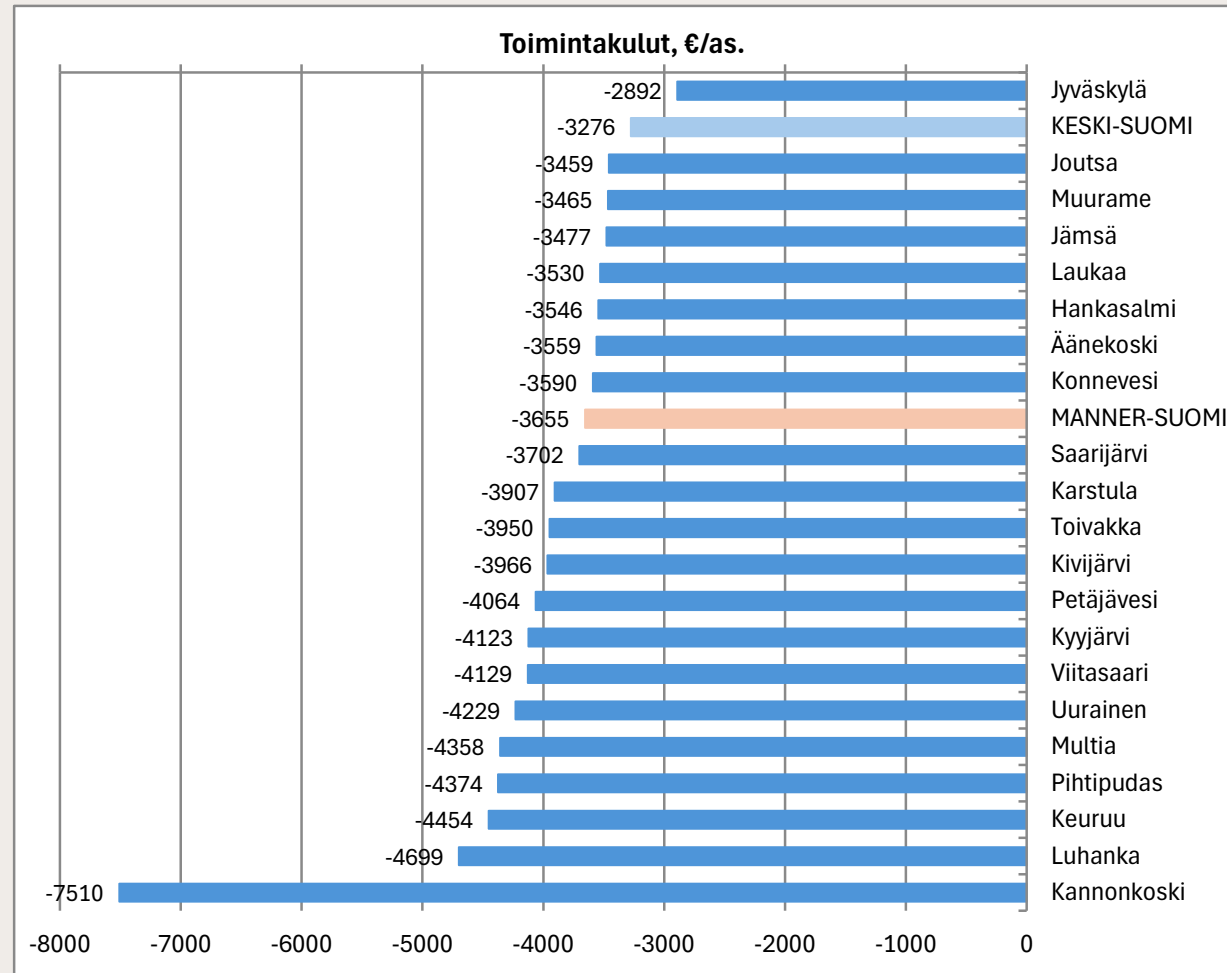
Toimintakate 2023, €/as.

Toimintakate – toimintatuottojen ja -kulujen erotus – on Keski-Suomessa maakuntien seitsemänneksi pienin. Kuntien väliset erot ovat kuitenkin suuret. Viidessä keskisuomalaiskunnassa toimintakate alitti koko maan tason.

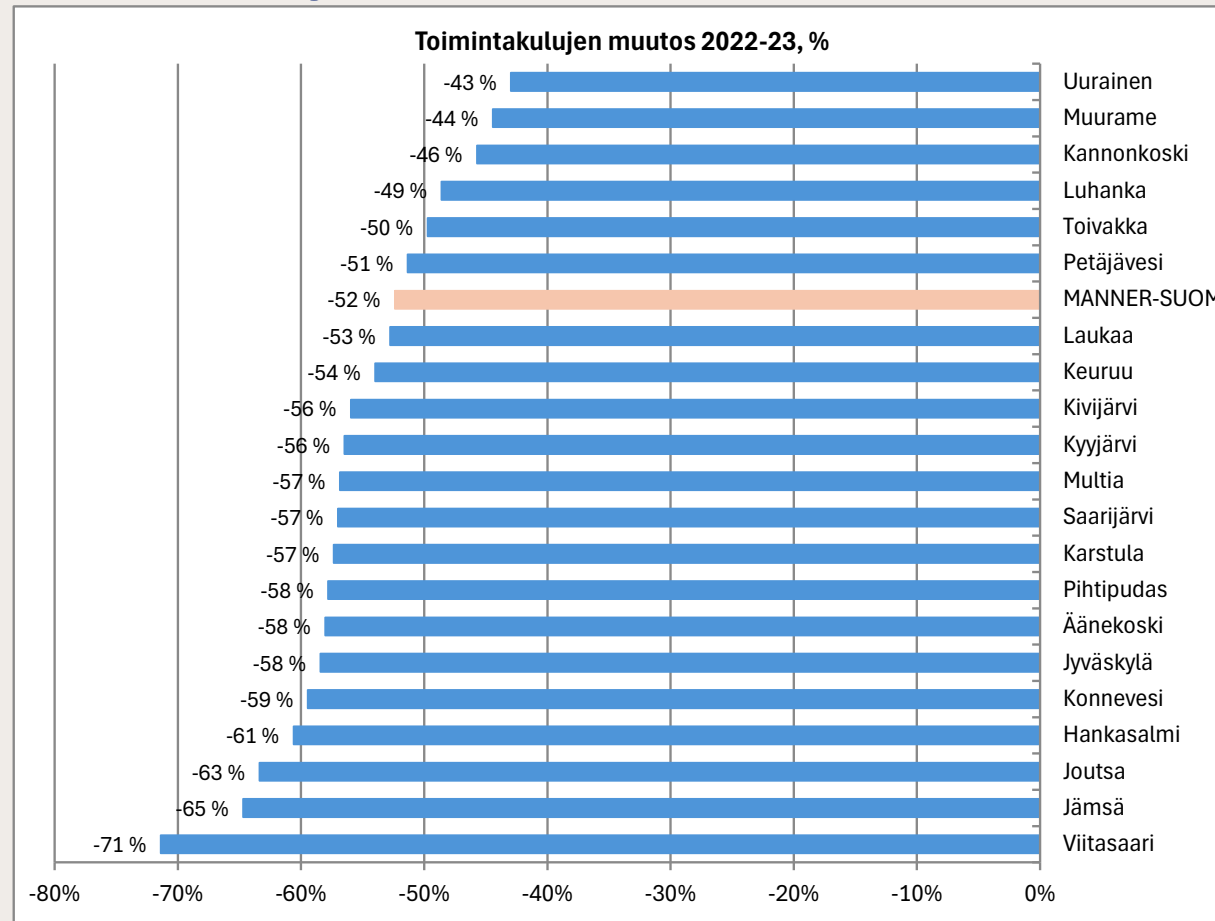

Toimintakulut 2023, €/as.

Toimintakulujen muutos 2022-23, %

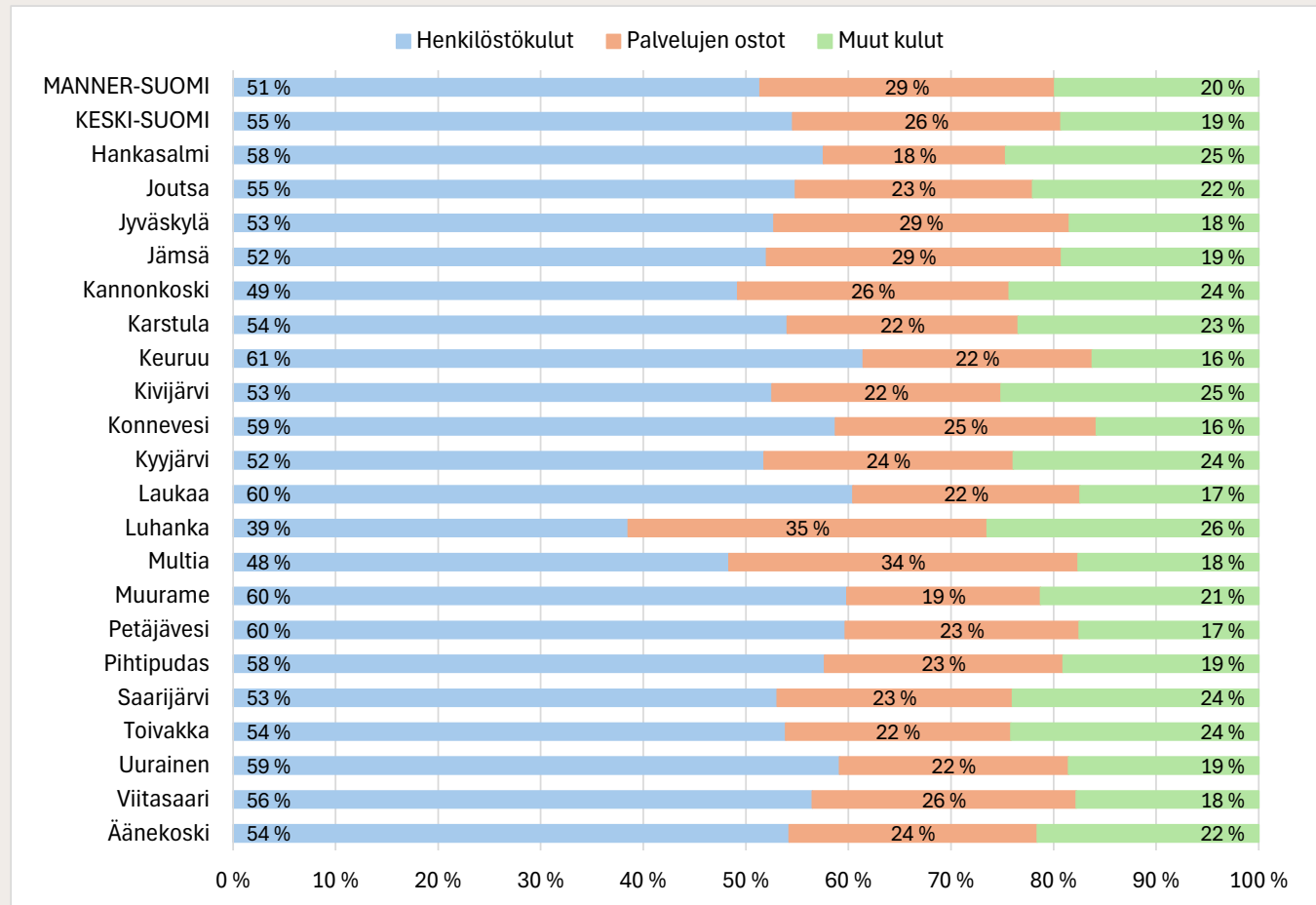

Sote-uudistus poisti kunnilta sote ja pela -kustannukset, mikä myötä toimintakulut vähenivät noin puolella (kunnittaista vaihtelua). Samalla kunnilta poistuivat sote-perusteiset asiakasmaksut, myyntituotot sekä muut toimintatuotot.

Kuntien jäljelle jääneitä toimintakuluja kasvattivat vuonna 2023 mm. sopimuskorotukset ja työmarkkinatuen kustannusten kasvu (Keski-Suomessa +4 %, 1,1 M€).

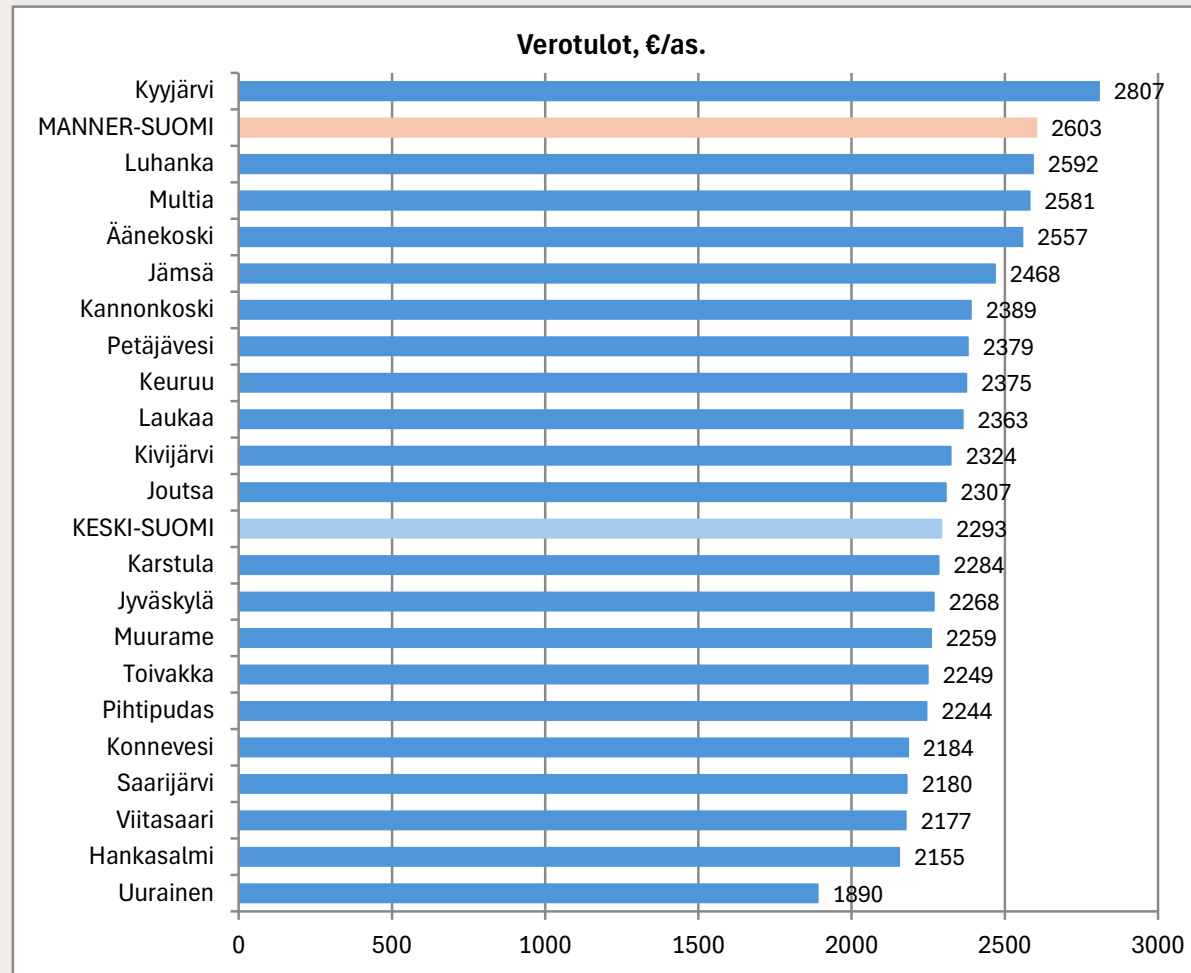
Toimintakulujen rakenne 2023, %

Verotulot 2023, €/as.

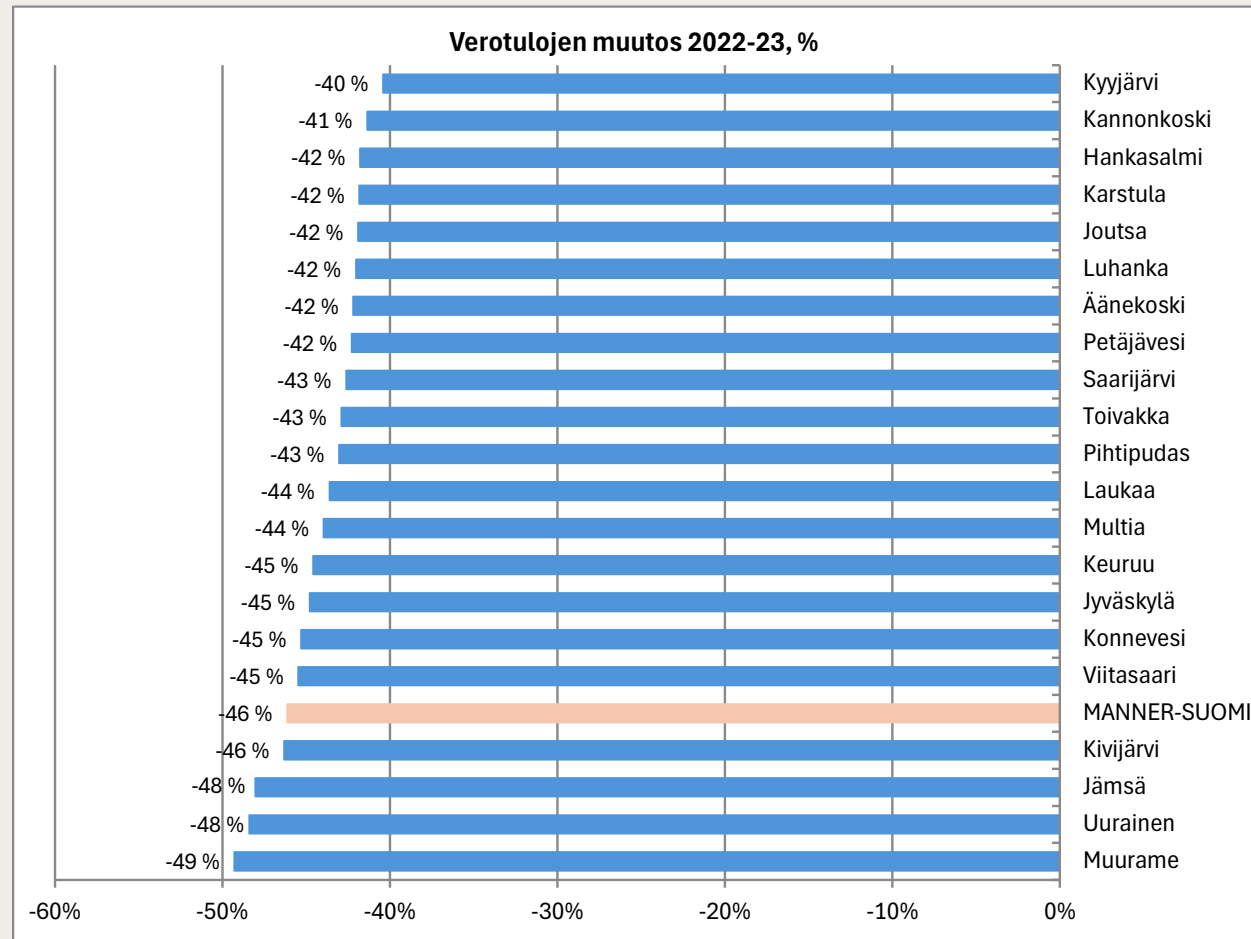

Keski-Suomessa verotulot asukasta kohden ovat maakuntien alhaisimpien joukossa. Vuonna 2023 Kyjjärveä lukuun ottamatta maakunnan muissa kunnissa verotulot asukasta kohden alittivat koko maan tason.

Keski-Suomen kuntien verotulot kattoivat 4,3 % Manner-Suomen kuntien verotuloista.

Verotulojen muutos 2022-23, %

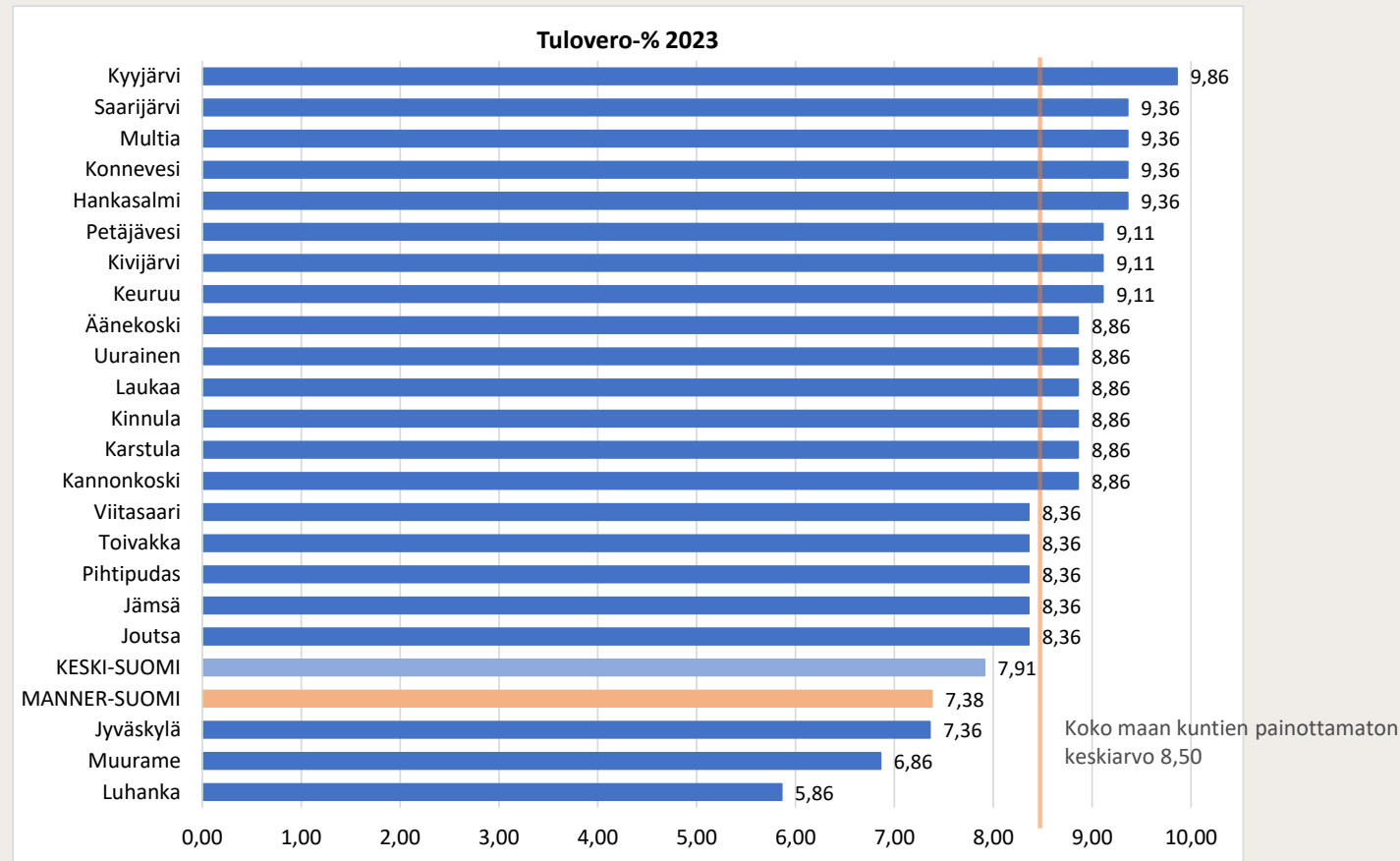

Vuodelle 2023 kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja leikattiin sote-uudistuksen takia 12,64 %. Lisäksi kuntien yhteisöveron tuotosta siirrettiin valtiolle kolmannes. Kertaluonteiset verohännät vaikuttivat positiivisesti verotulojen kertymään.

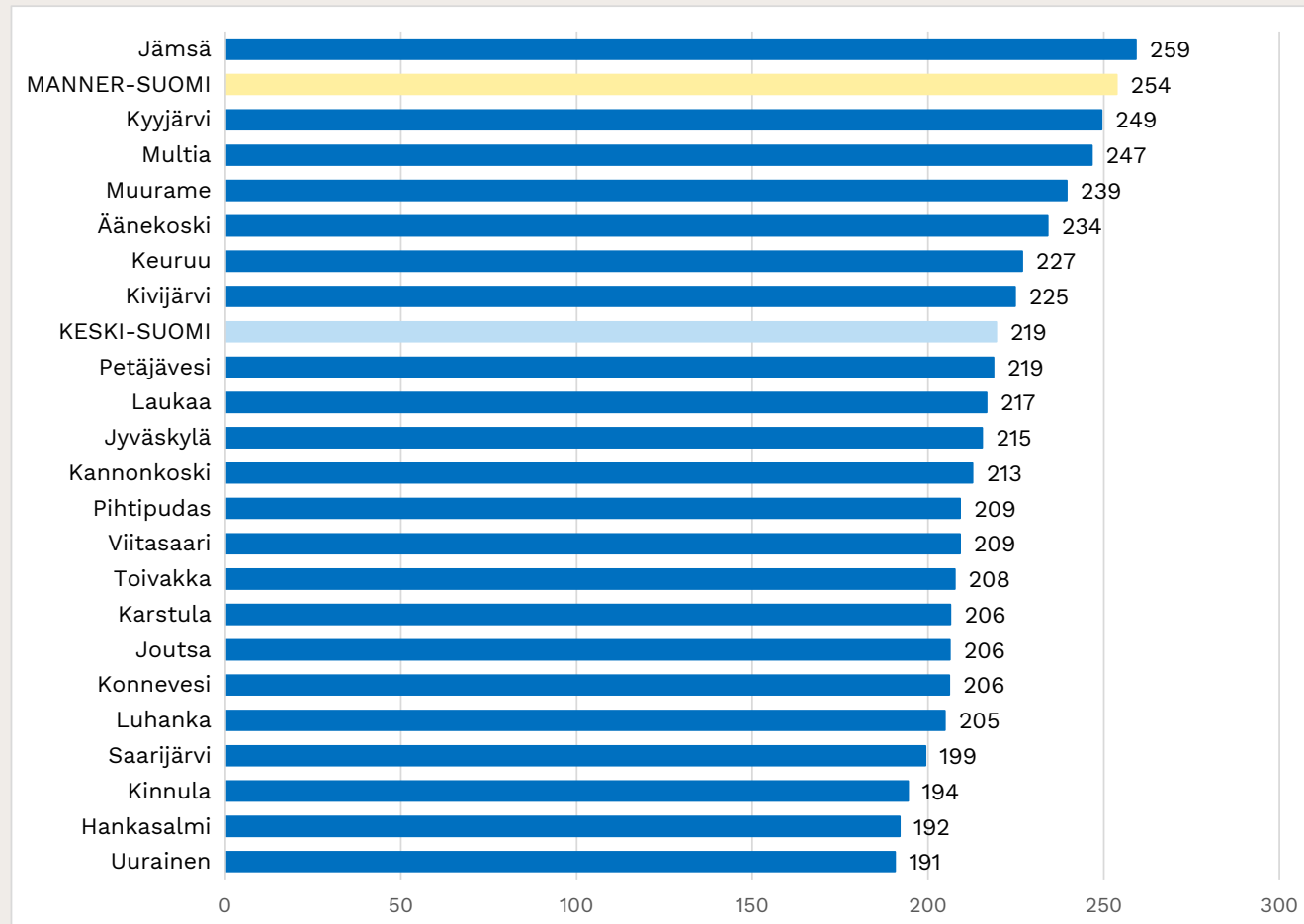
Tulovero-% 2023

Manner-Suomen kuntien veroprosentteja laskettiin sote-uudistuksen vuoksi 12,64 %-yksikköä

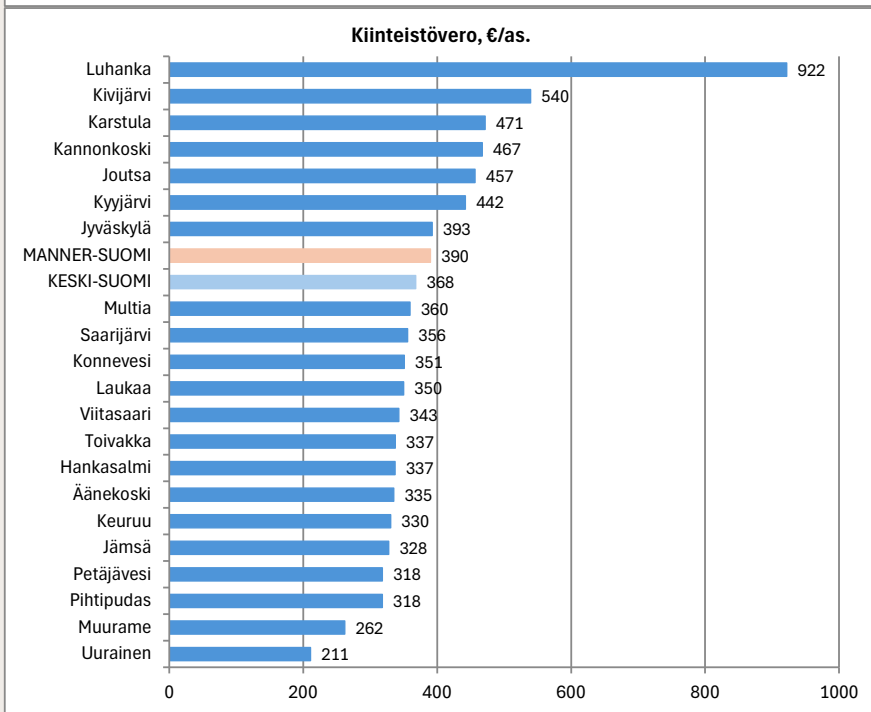
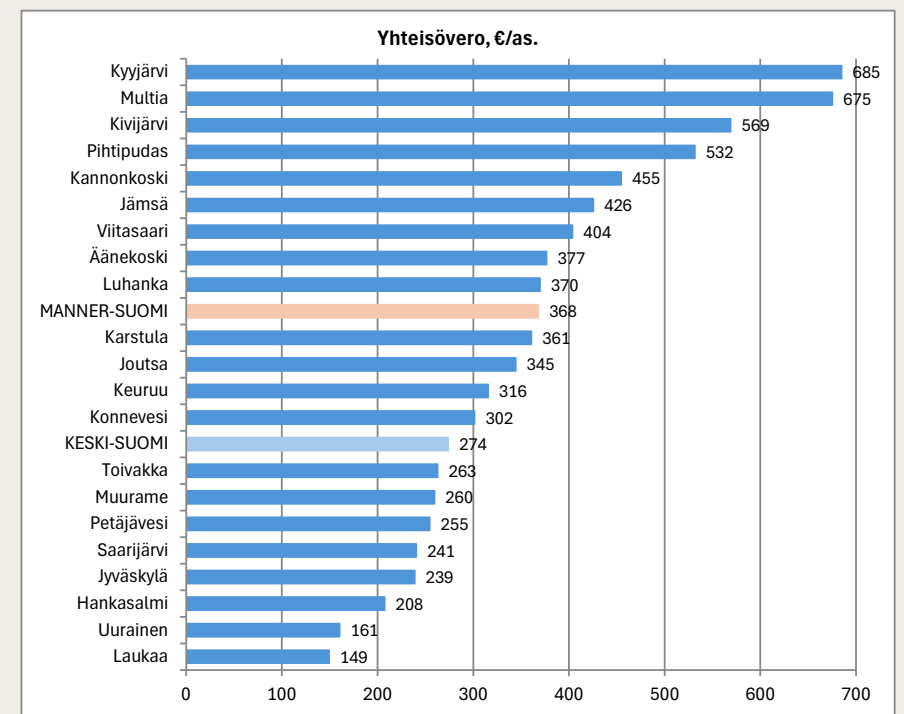
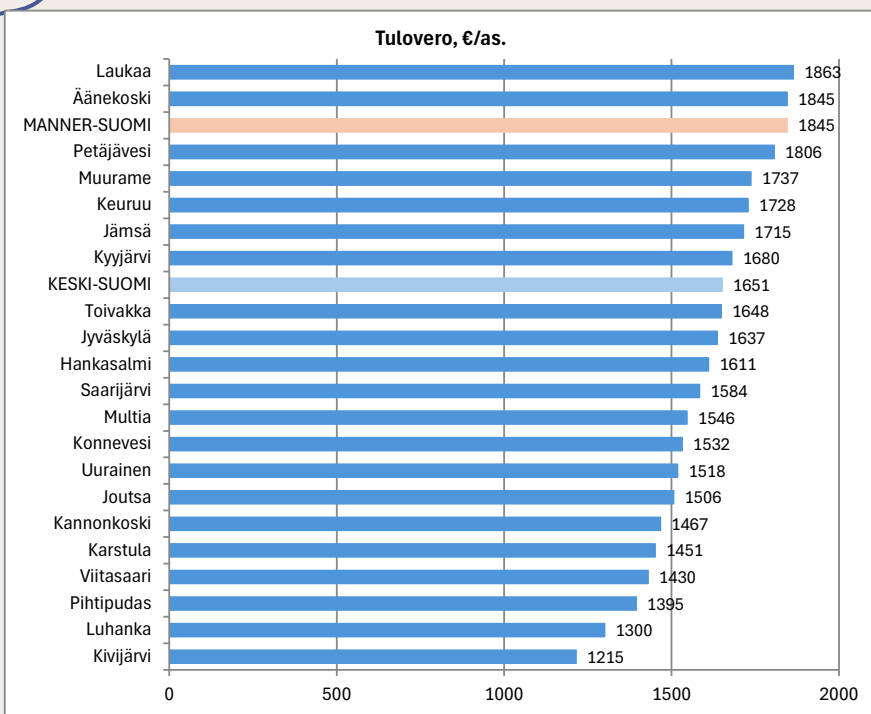

'Verohännät' 2023, €/as. (Lähde: Kuntaliiton arviolaskelma)

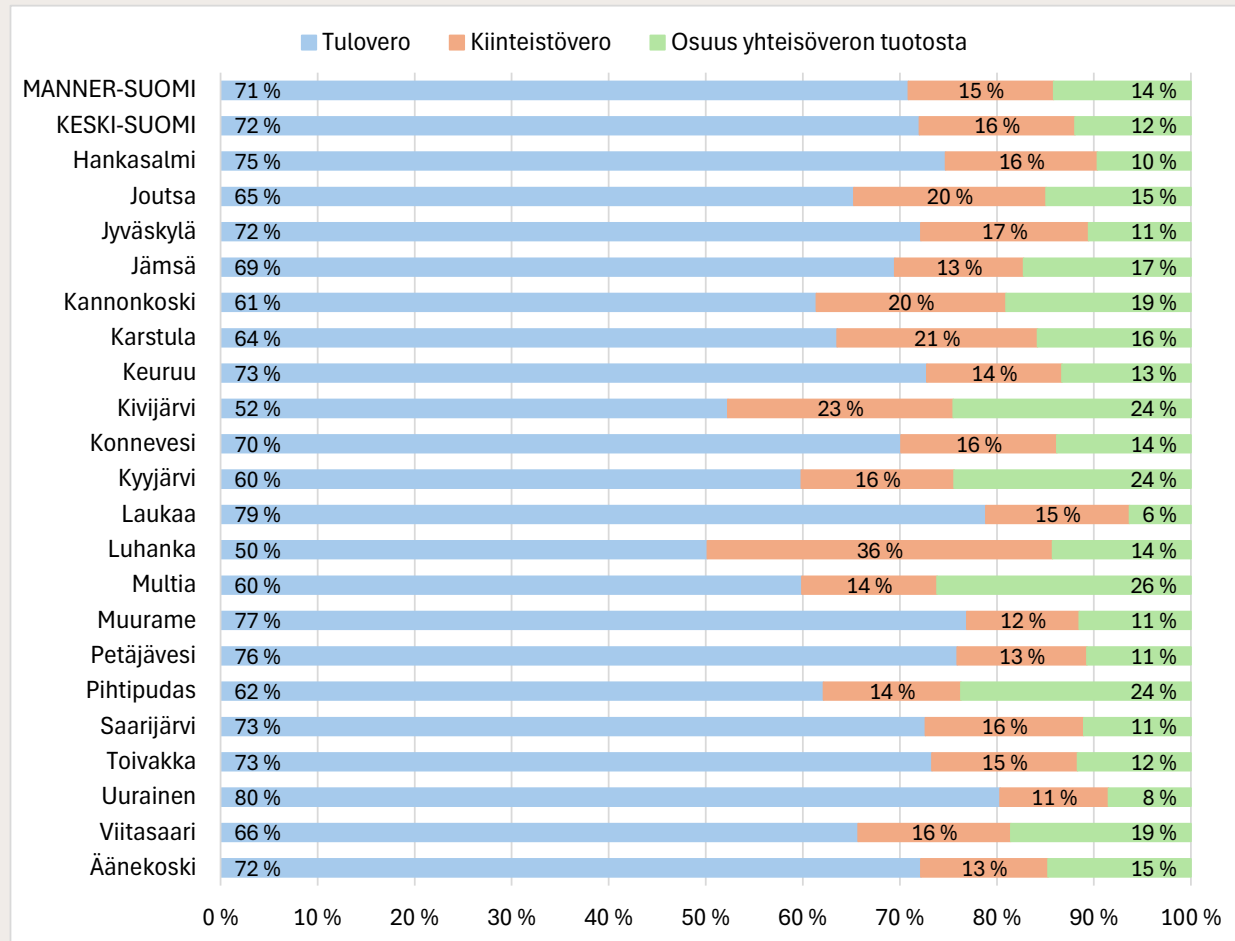
Poikkeukselliset verohännät vuodelle 2023 olivat edellisvuonna kertyneitä kunnallis- ja yhteisöverotuloja, jotka maksuunpantiin sote-uudistusta edeltävillä korkeammilla tulovero-prosenteilla ja yhteisöveron jako-osuuksilla.

Näiden vanhojen verovuosien vaikutus kuntien verokertymiin ja edelleen tilikauden tuloksiin vuonna 2023 oli merkittävä, mutta kertaluonteinen.

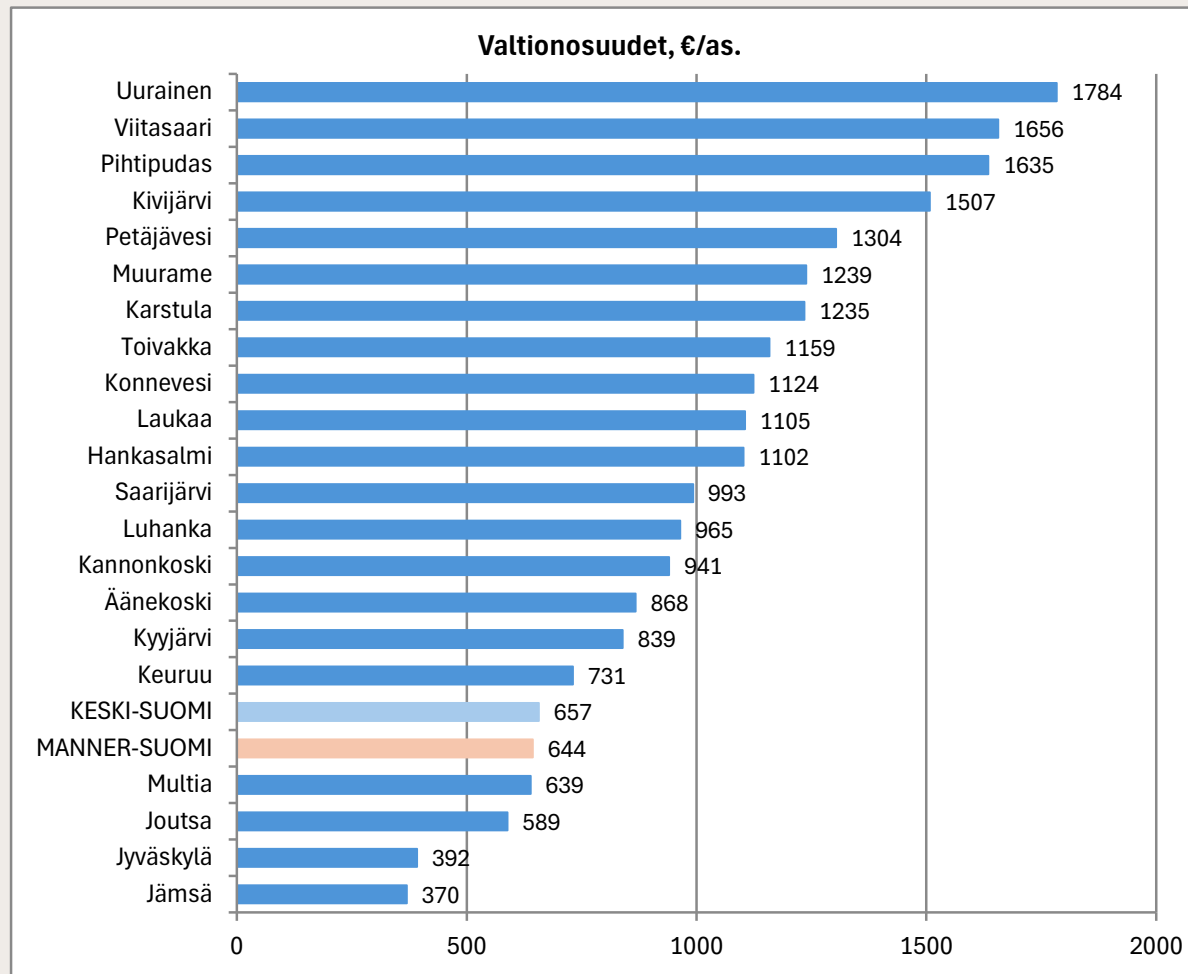

Eri verolajien osuus verotuloista 2023, %

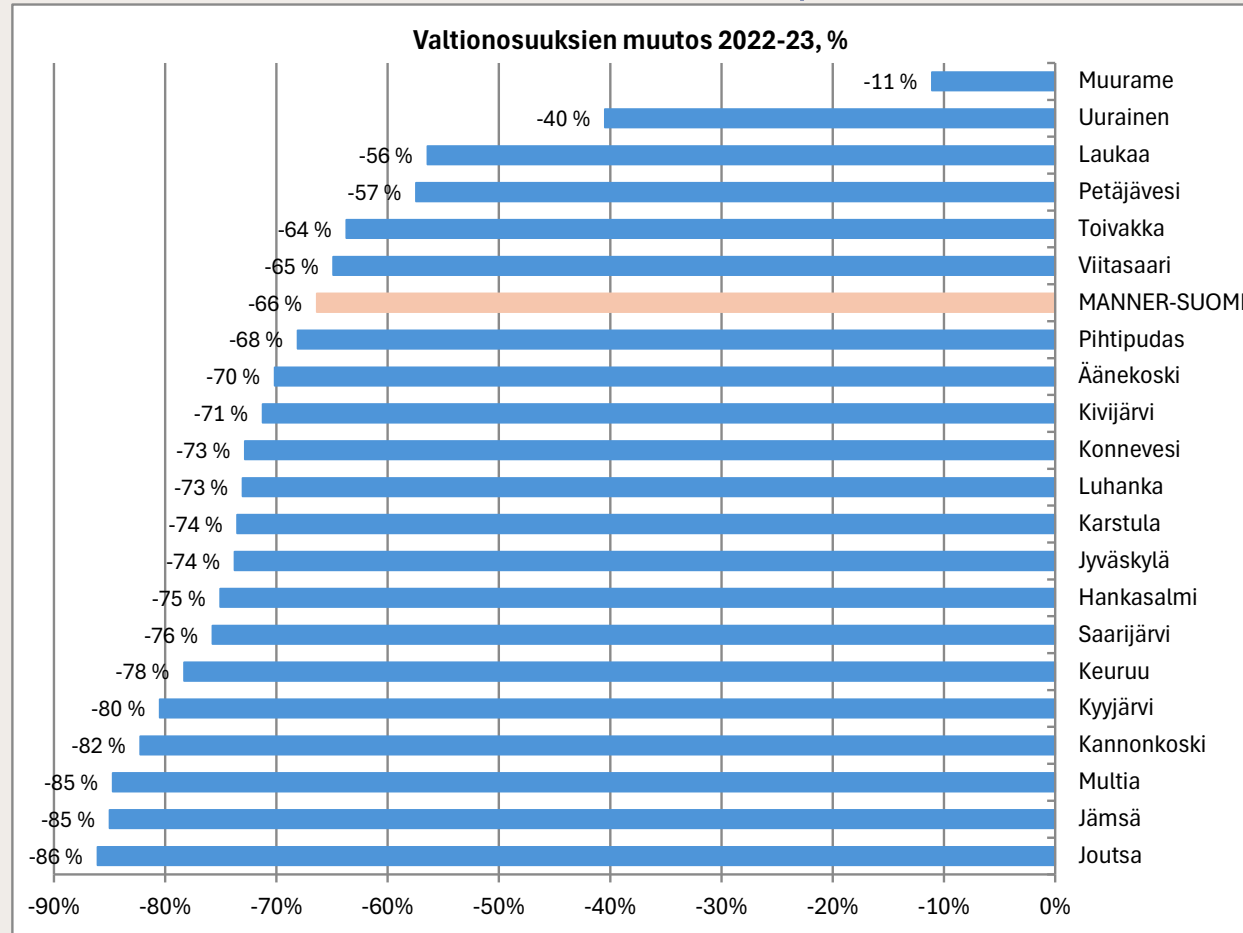

Valtionosuudet 2023, €/as.

Valtionosuuksien muutos 2022-23, %

Sote-uudistuksen myötä kuntien valtionosuudet vähenivät 66 % vuonna 2023. Kunnittain muutokset vaihtelivat.

Harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2023 sai kuusi Keski-Suomen kuntaa:

Jämsä 1,1 M€

Laukaa 400 000 €

Petäjävesi 295 000 €

Kyyjärvi 266 000 €

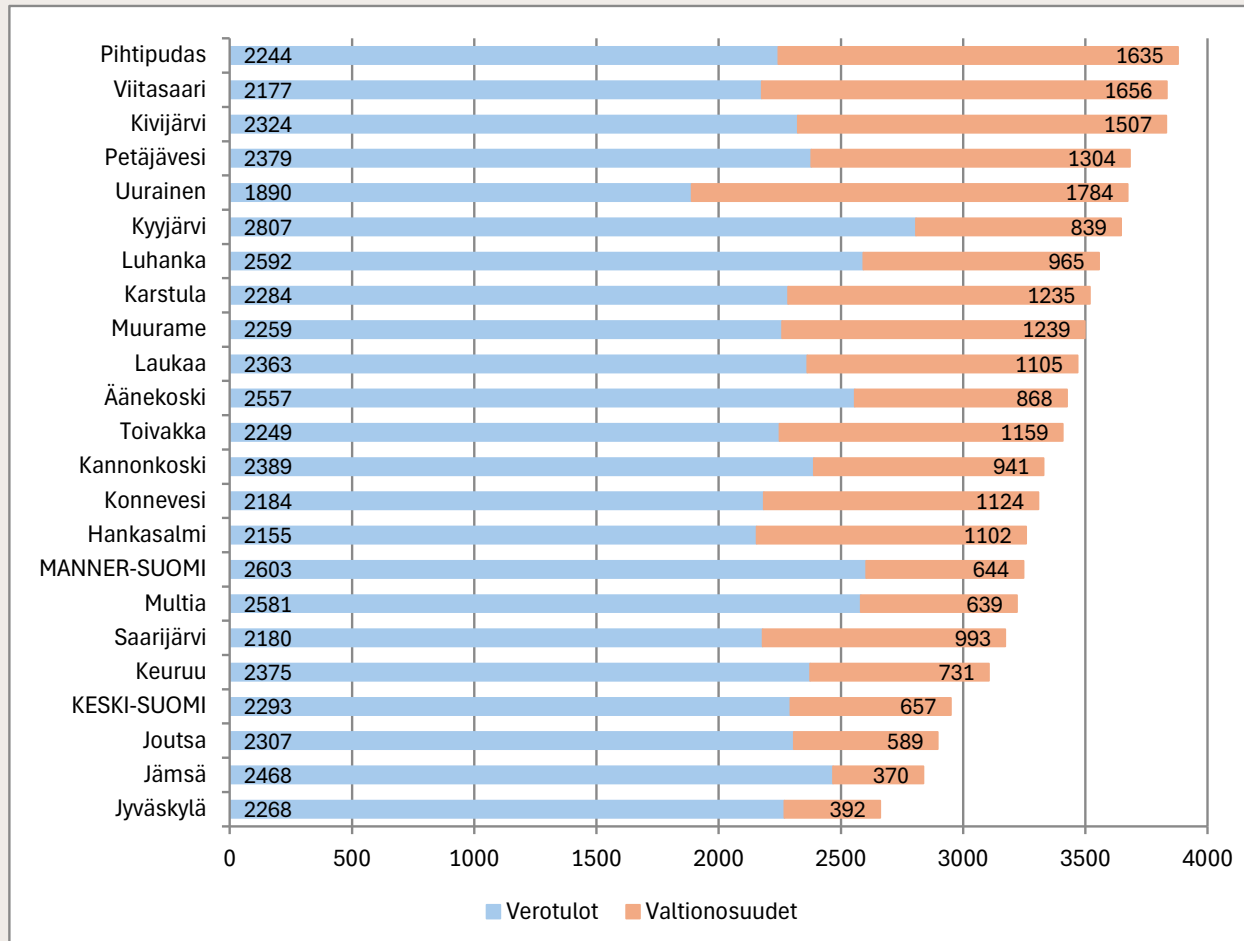
Toivakka 150 000 €

Kinnula 110 000 €

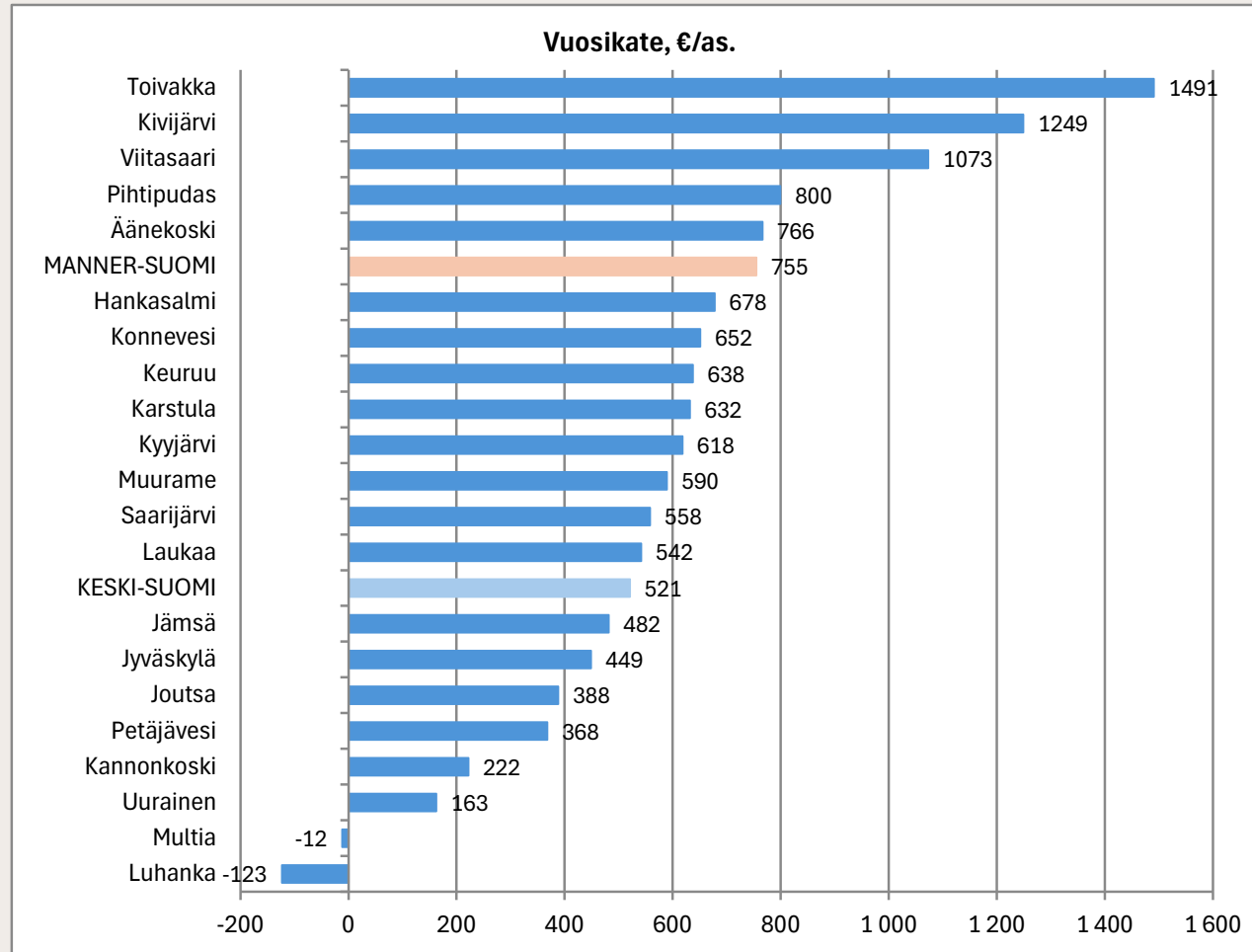
Verotulot ja valtionosuudet 2023, €/as.

Keski-Suomen kuntien yhteenlaskettu verorahoitus (verotulot + valtionosuudet) väheni vuonna 2023 54 % edellisvuodesta, koko maassa verorahoitus laski 52 %.

Vuosikate 2023, €/as.

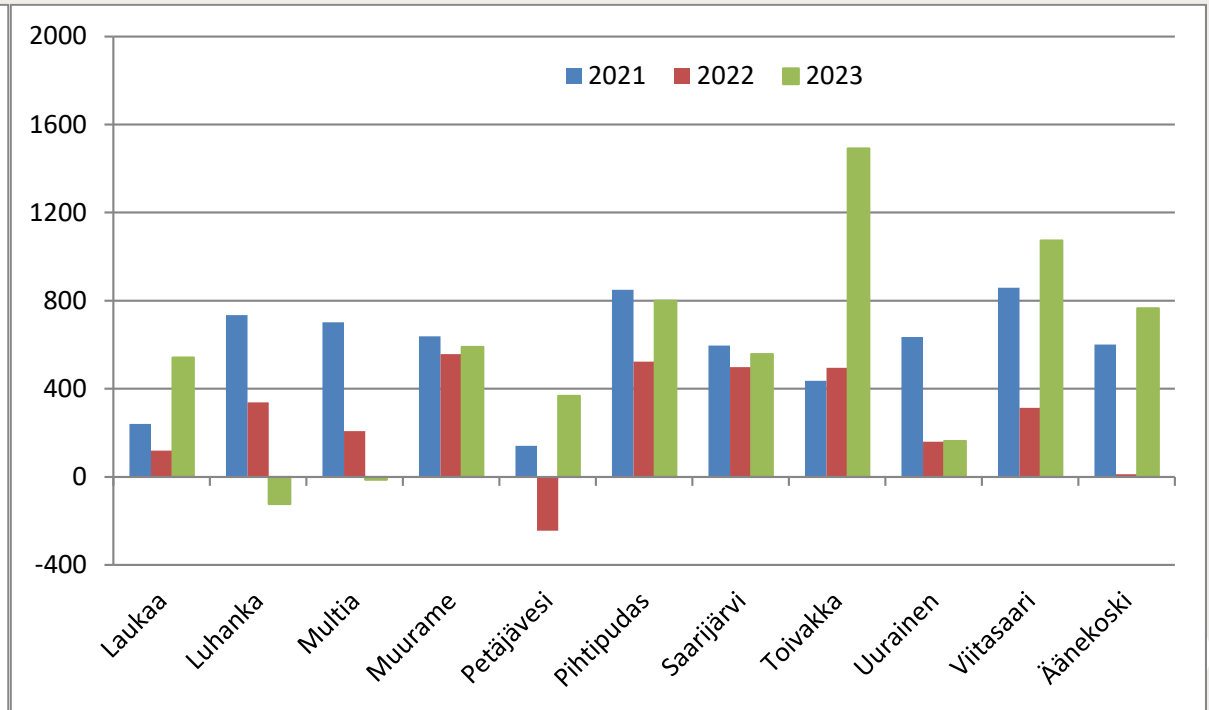
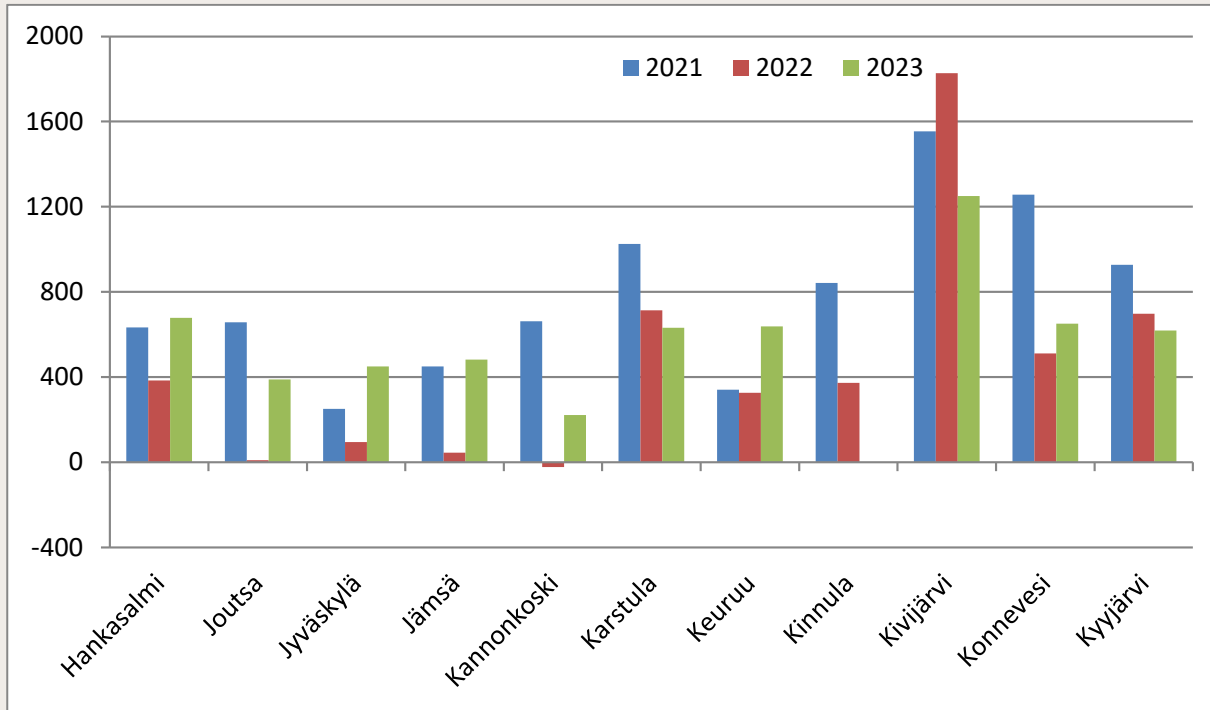

Keski-Suomessa viiden kunnan vuosikate ylitti koko maan tason vuonna 2023.

Keski-Suomen kuntien yhteenlaskettu vuosikate asukasta kohden oli maakuntien kuudenneksi heikoin. Koko maassa negatiivisen vuosikatteen kuntia oli 14.

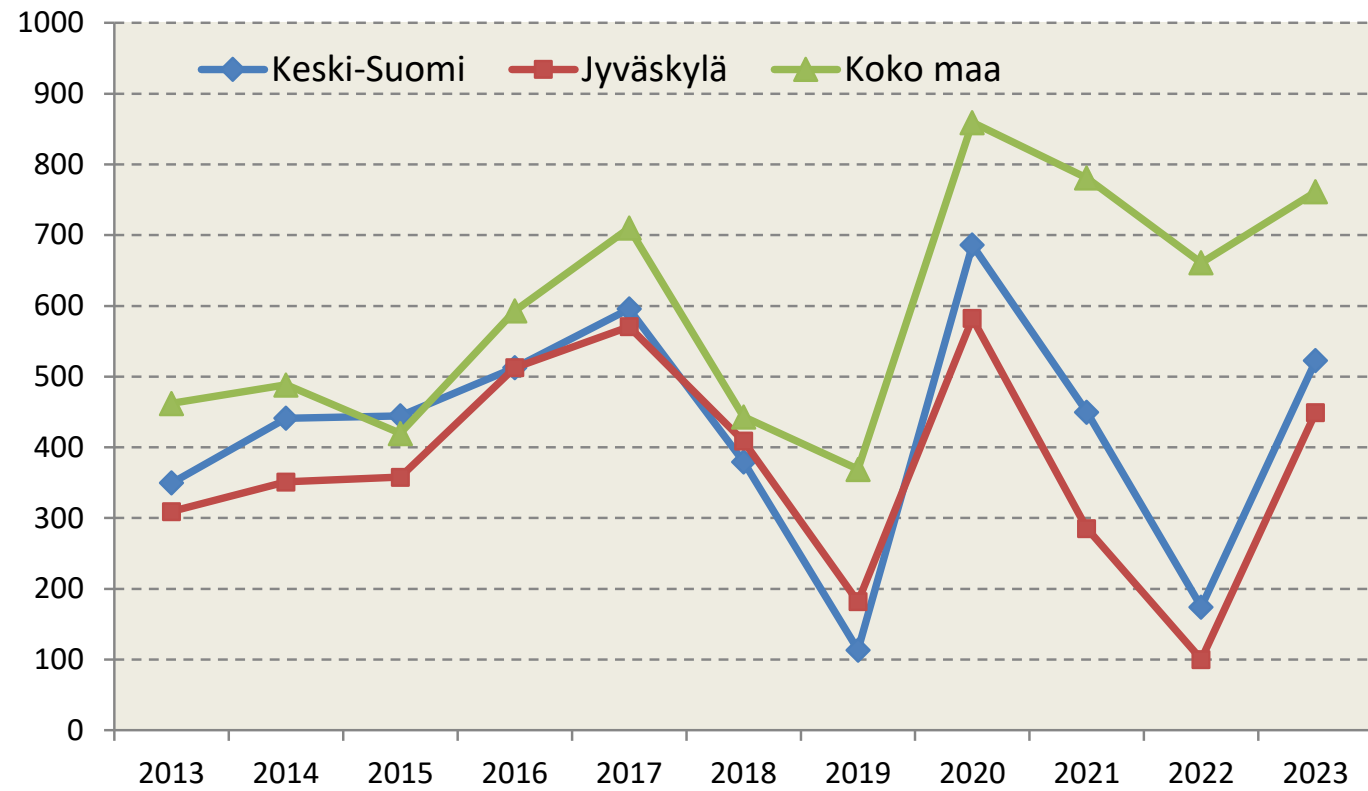

Vuosikate 2021-2023, €/as.

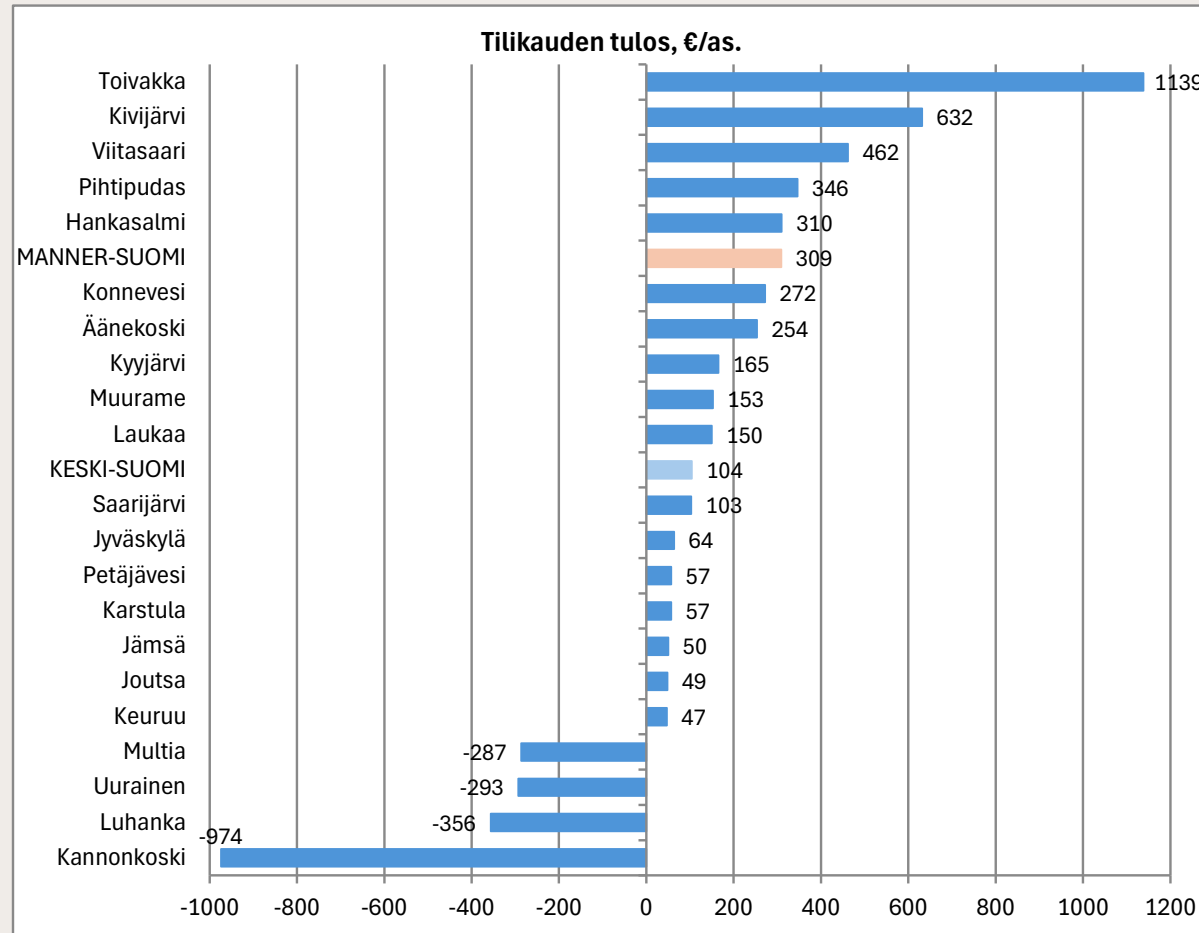

Kuntien vuosikate, €/as. (vuoden 2023 hinnoin)

Tilikauden tulos 2023, €/as.

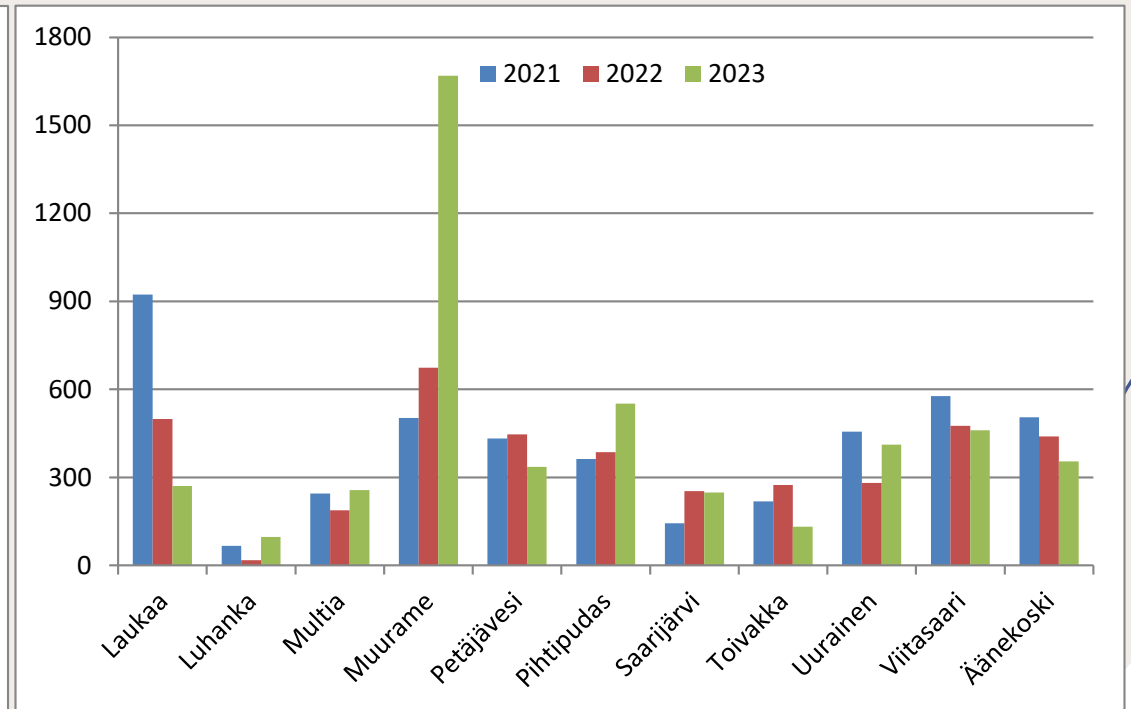
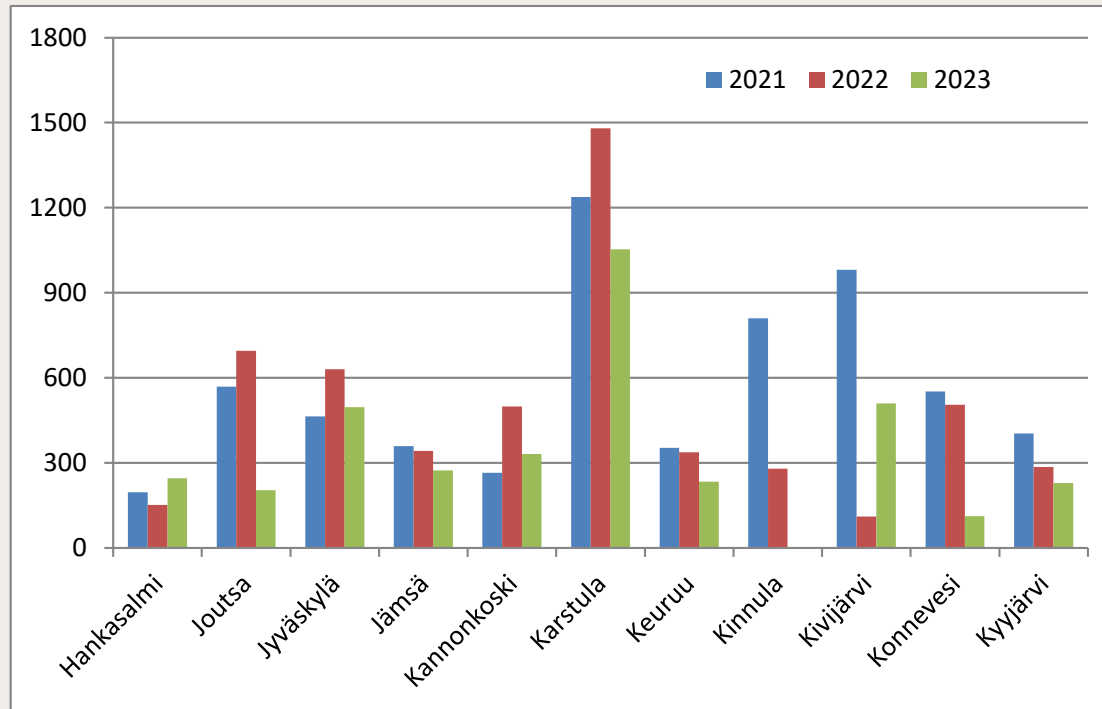

Tilikauden tulokset toteutuivat monessa kunnassa ennakoitua parempina.

Keski-Suomen kuntien yhteenlaskettu tilikauden tulos oli kuitenkin maakuntien viidenneksi alhaisin. Koko maassa 53 kuntaa teki negatiivisen tuloksen, mikä oli selvästi edeltävää vuotta vähemmän.

Investoinnit (brutto) 2021-23, €/as.

Keski-Suomen kuntien yhteenlasketut bruttoinvestoinnit:

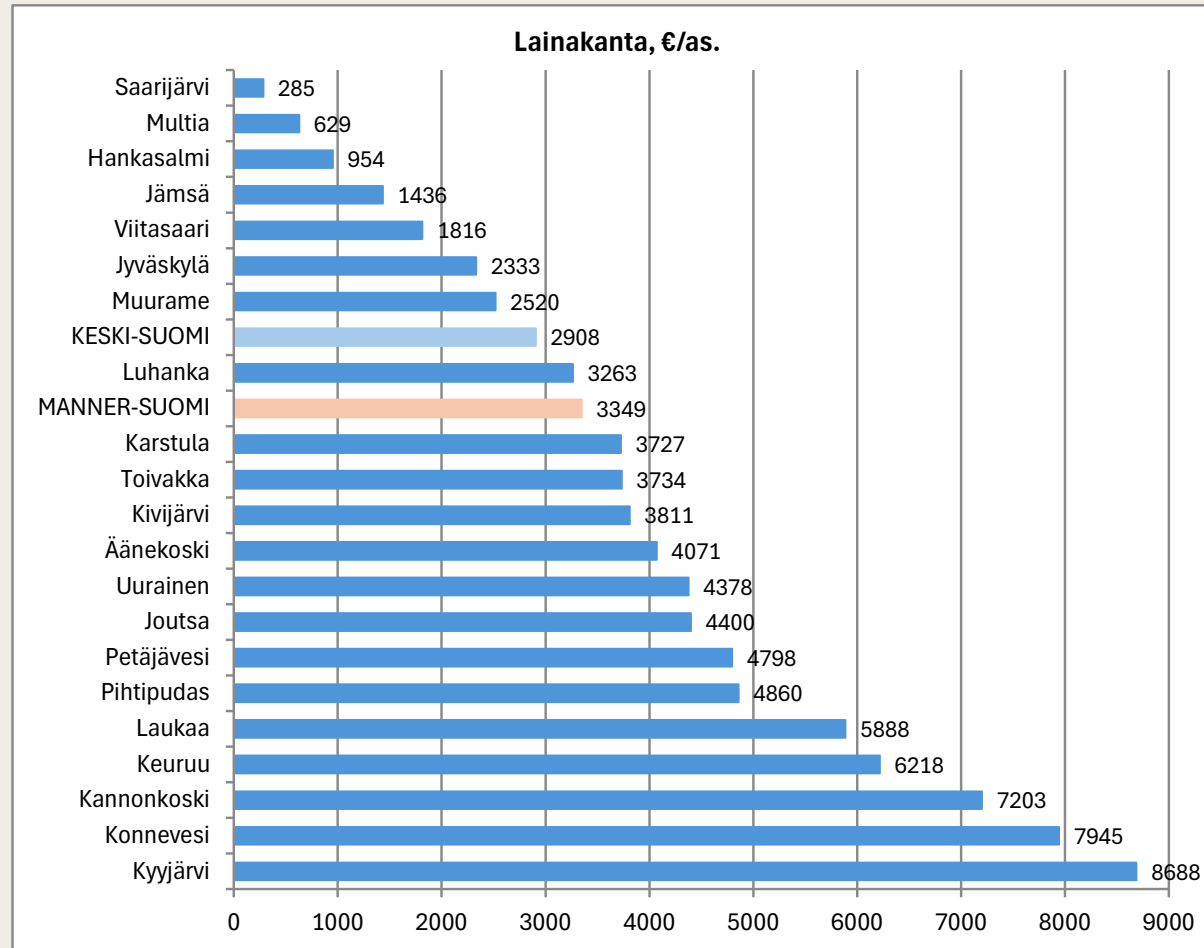
v. 2021: 132 M€

v. 2022: 148 M€

v. 2023: 128 M€

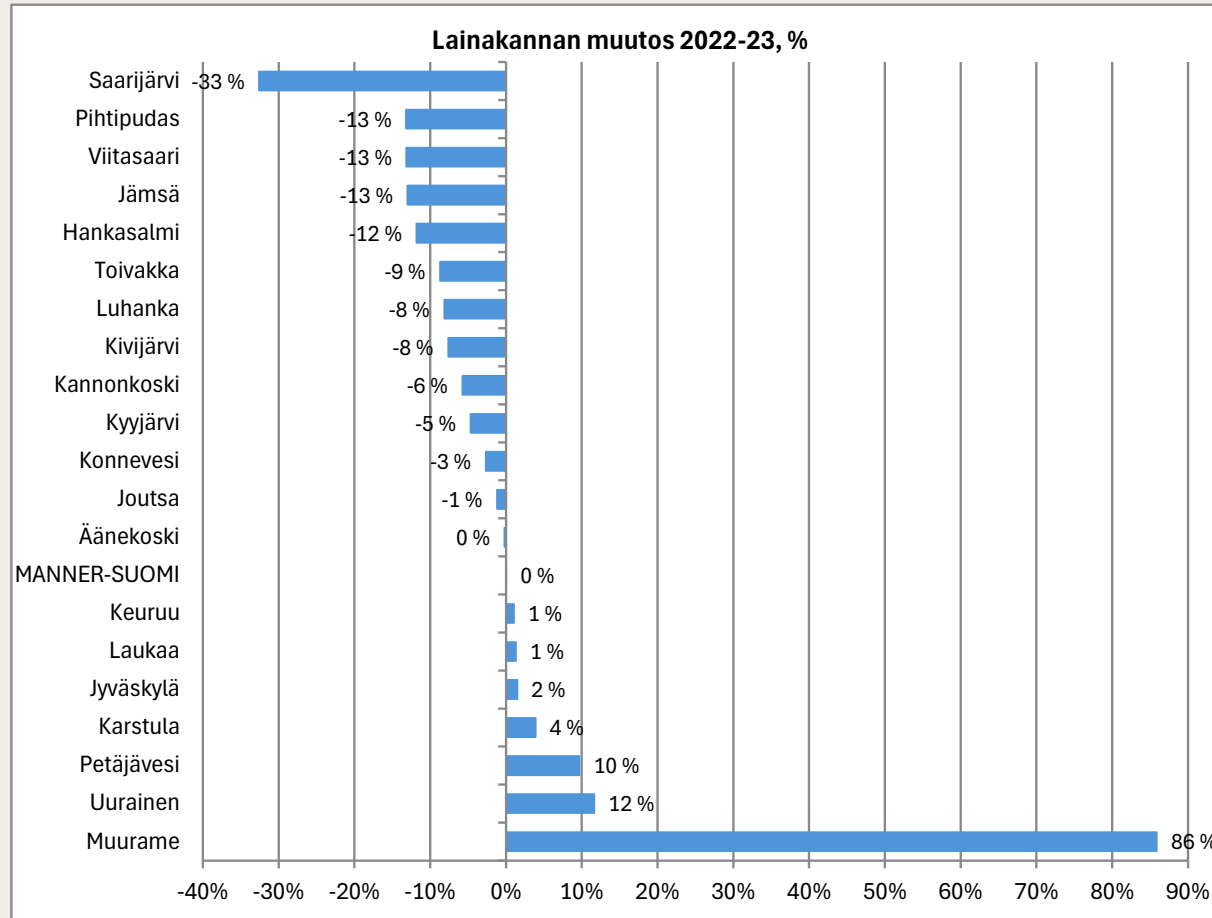
Lainakanta 2023, €/as.

Keski-Suomen kuntien yhteenlaskettu lainakanta alittaa koko maan tason ja on maakuntien pienimpien joukossa. Vaihtelu kuntien välillä on kuitenkin suurta.

Lainakannan muutos 2022-23, %

Huom. Multialla lainakanta kasvoi 0 €:sta 629 €/as.

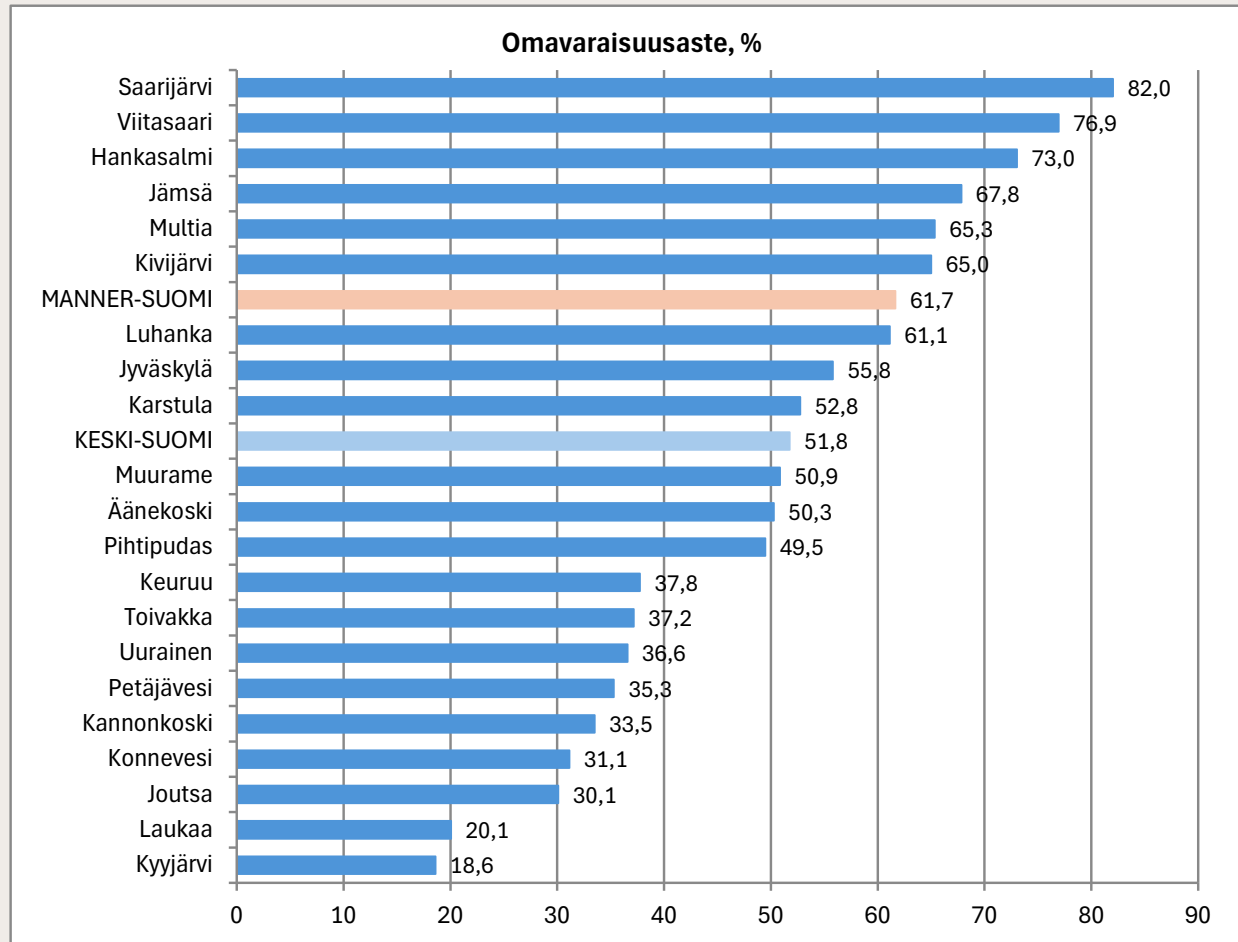
Keski-Suomessa kuntien yhteenlaskettu lainakanta kasvoi hienoisesti vuonna 2023. Yli puolessa kunnista lainakanta kuitenkin väheni. Koko maassa kuntien lainakannan määrä pysyi lähes ennallaan.

Keski-Suomen kuntien yhteenlasketut investoinnit laskivat noin 20 M€ edellisvuodesta (-14 %).

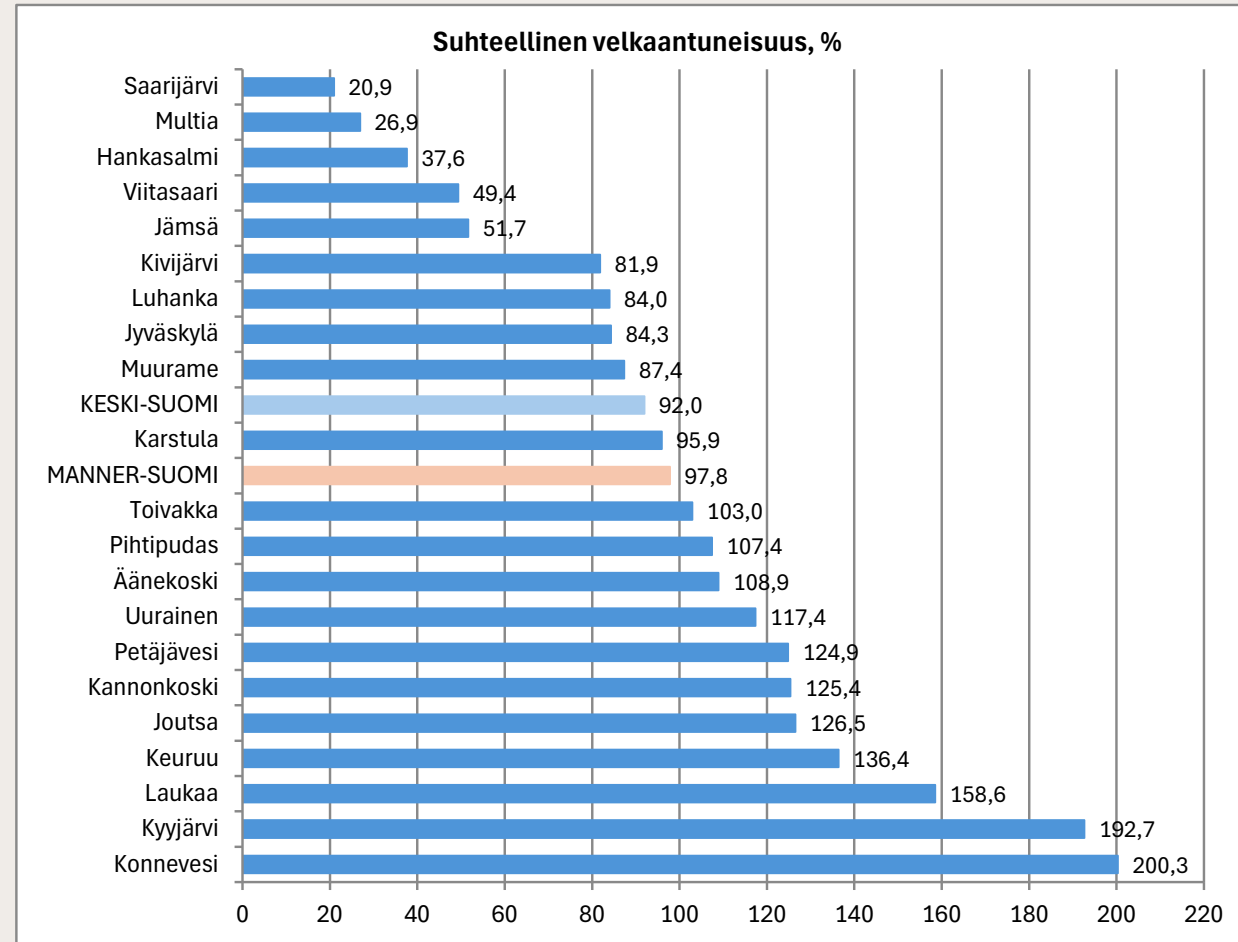

Omavaraisuusaste 2023, %

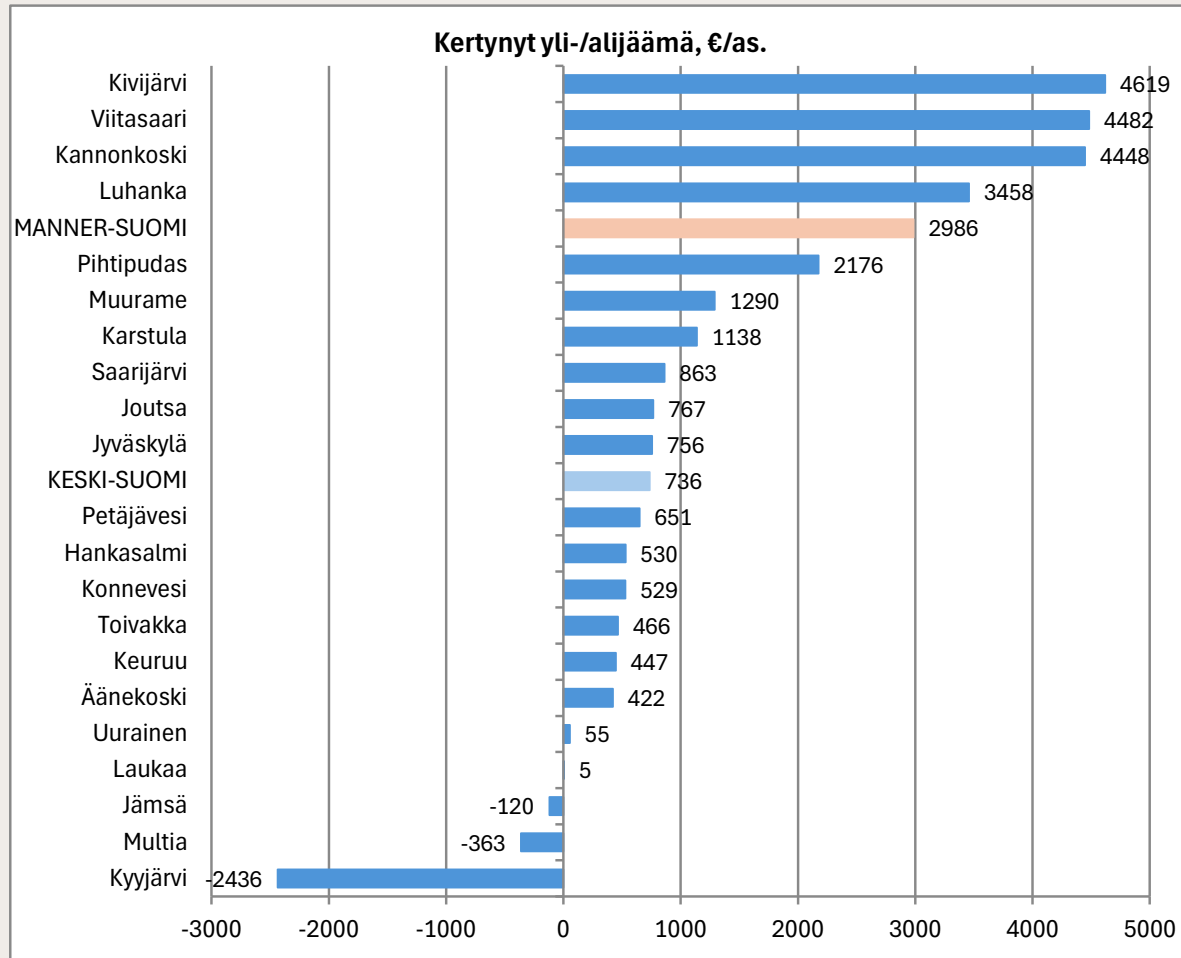

Suhteellinen velkaantuneisuus 2023, %

Kumulatiivinen yli-/alijäämä 2023, €/as.

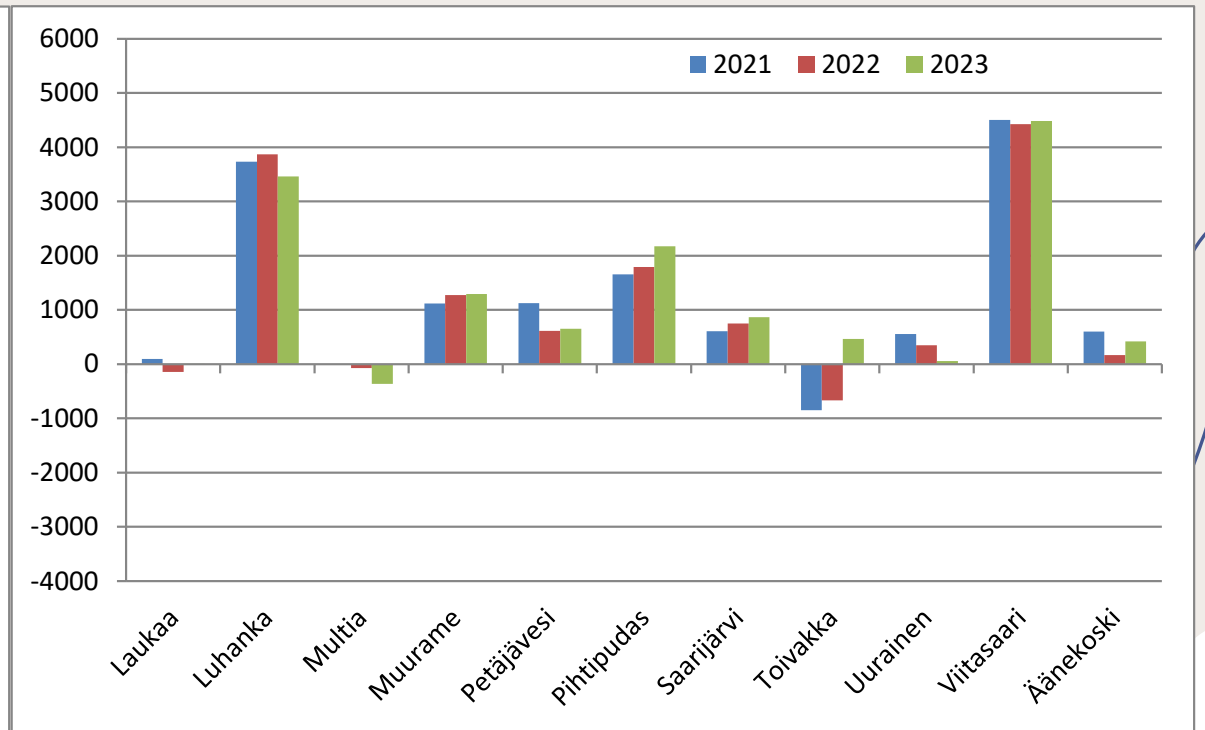
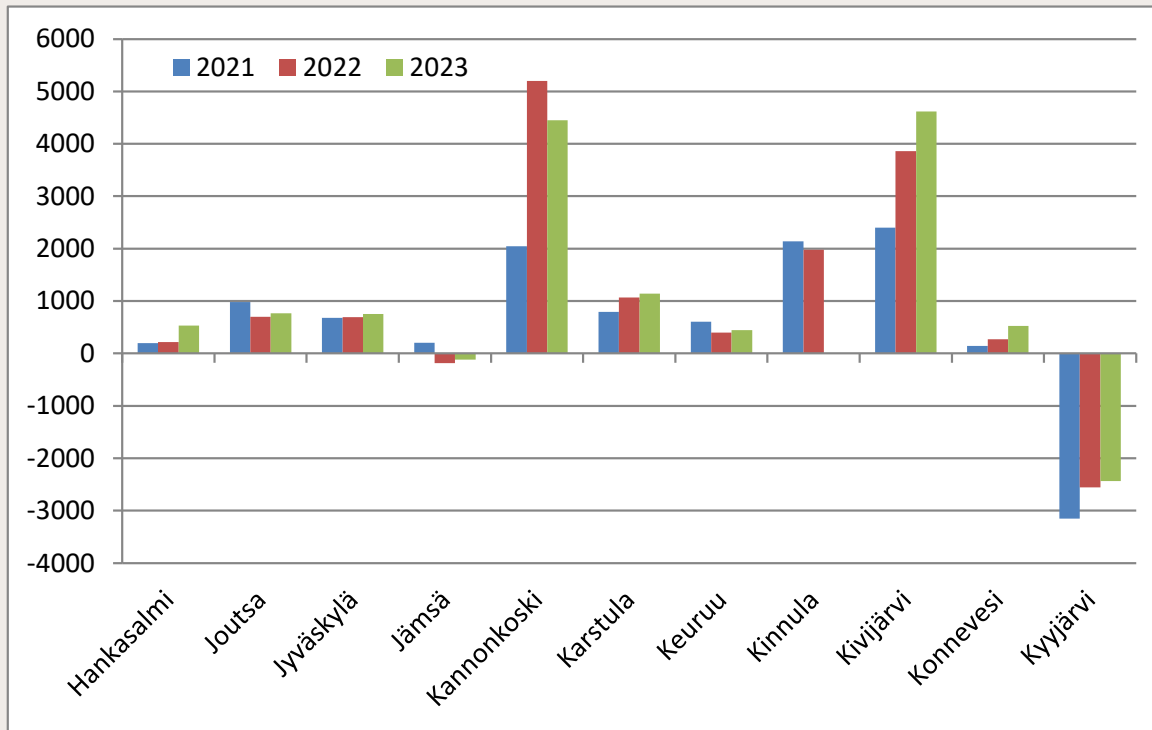

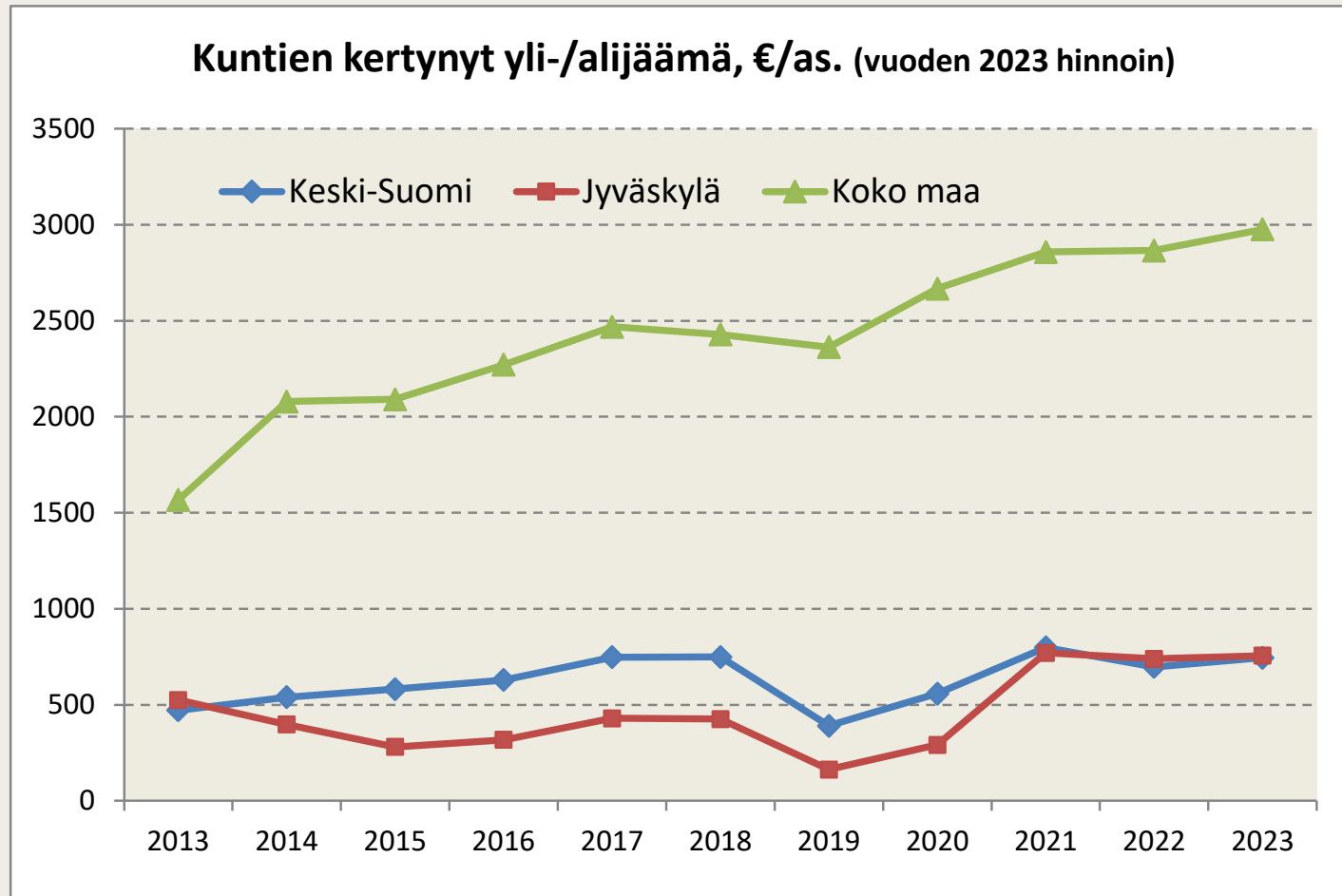
Valtaosa Keski-Suomen kunnista teki positiivisen tuloksen, mikä vahvisti kertynyttä ylijäämää / pienensi alijäämää.

Ylijäämällä mitattuna talouden pelivaraa on useimmissa Keski-Suomen kunnissa koko maahan verrattuna selvästi vähemmän. Koko maassa taseeseen kertynyttä alijäämää oli 14 kunnassa.

Kumulatiivinen yli-/alijäämä 2021-2023, €/as.

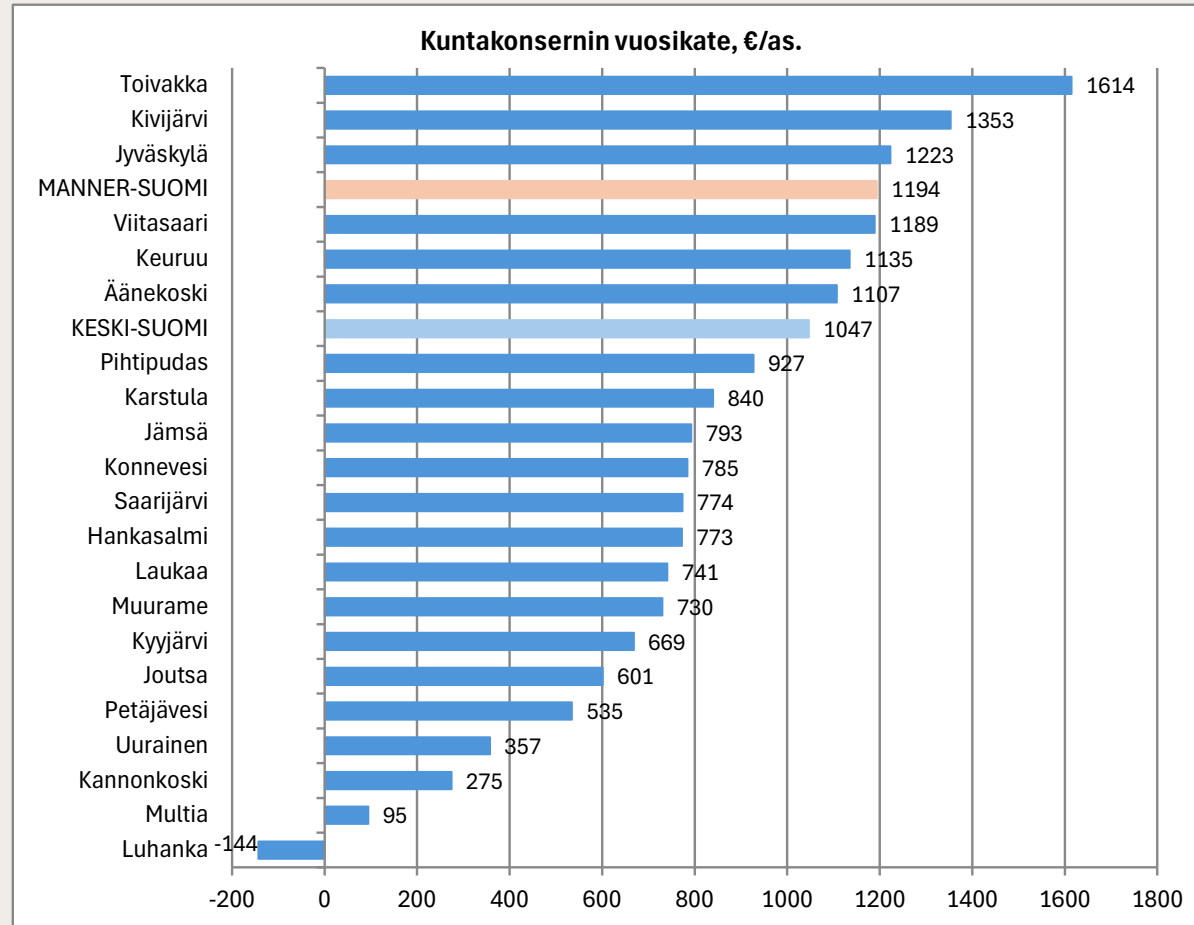

KESKI-SUOMEN LIITTO

KUNTAKONSERNIEN TUNNUSLUKUJA

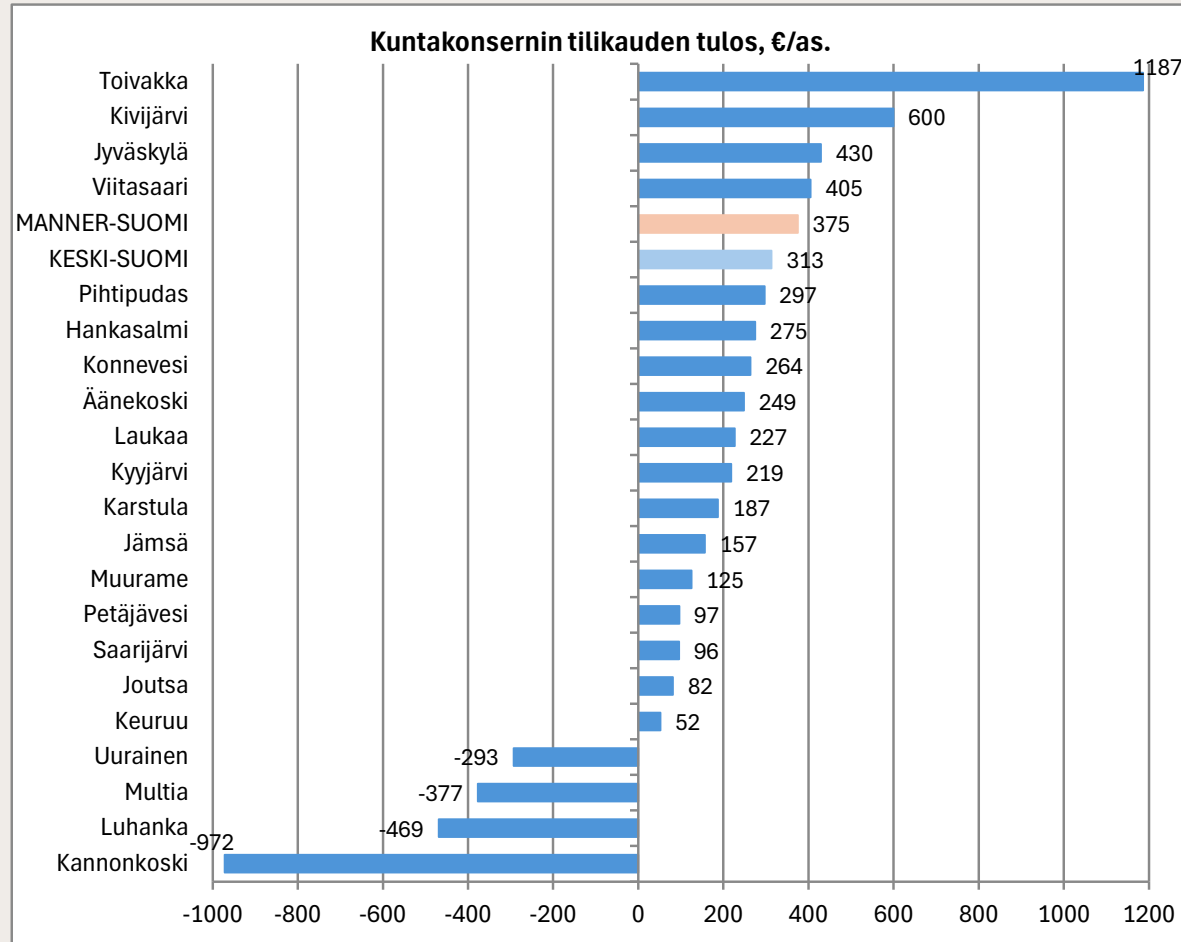
Kuntakonsernin vuosikate 2023, €/as.

Koko maan kuntakonsernien yhteenlaskettu vuosikate vuonna 2023 parani hieman edellisvuodesta. Keski-Suomessa yhteenlaskettu vuosikate oli selvästi edellisvuotta parempi.

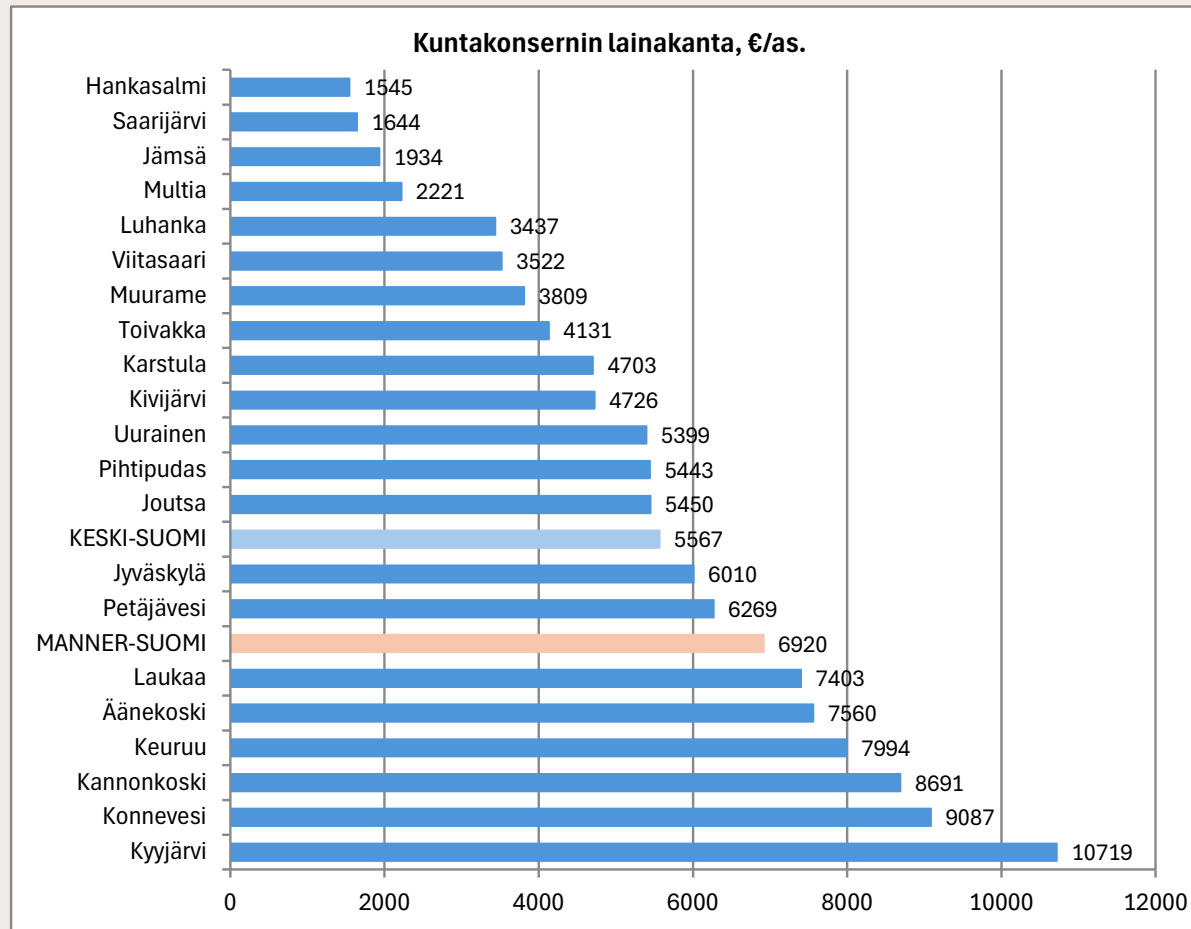
Kuntakonsernin tilikauden tulos 2023, €/as.

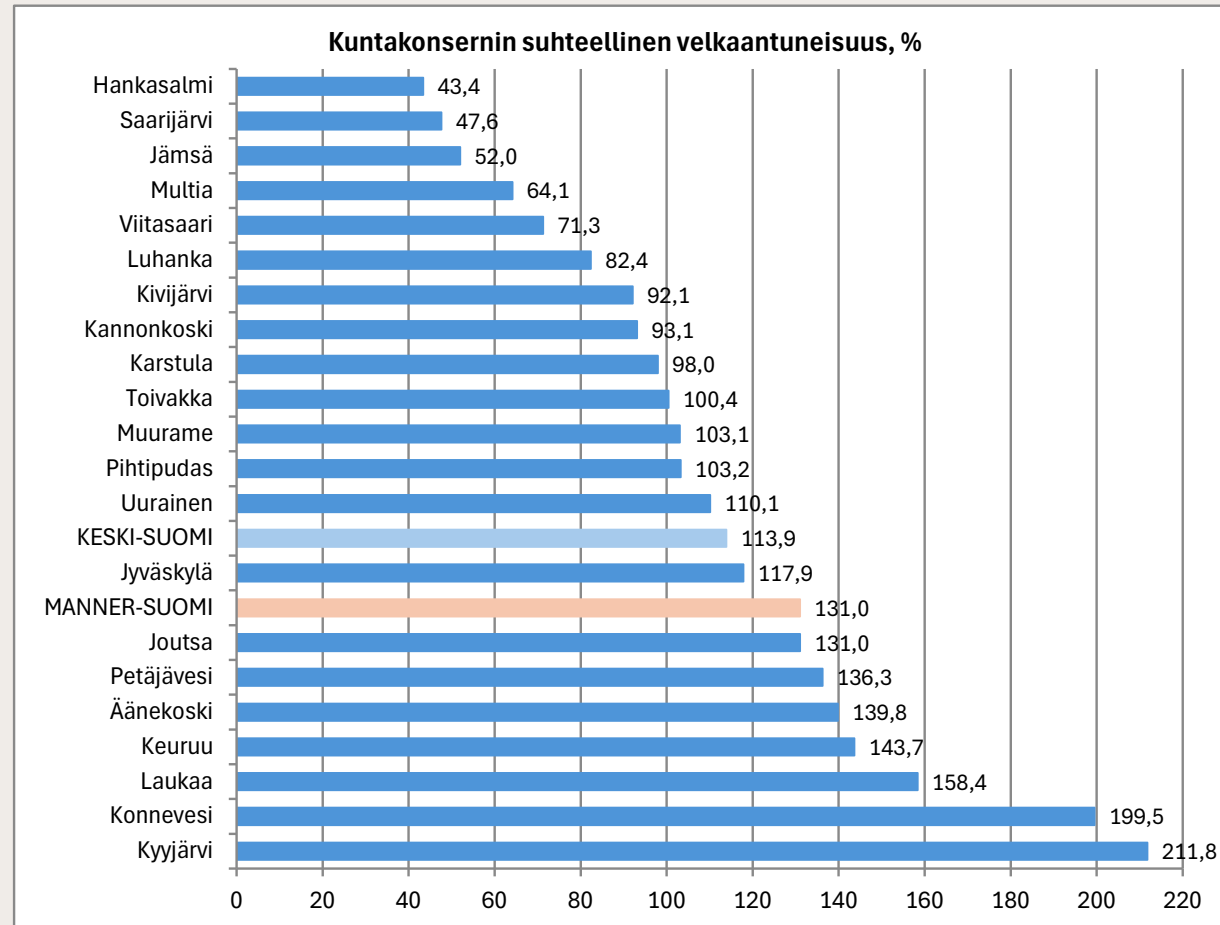
Kuntakonsernin lainakanta 2023, €/as.

Kuntakonsernien lainakanta Keski-Suomessa on koko maata alhaisempi. Keski-Suomen kuntakonsernien yhteenlaskettu lainakanta väheni 27 % vuonna 2023, kun koko maassa lainakanta väheni 23 %. Sairaanhoidopiirien lainat siirtyivät sote-uudistuksessa hyvinvointialueille

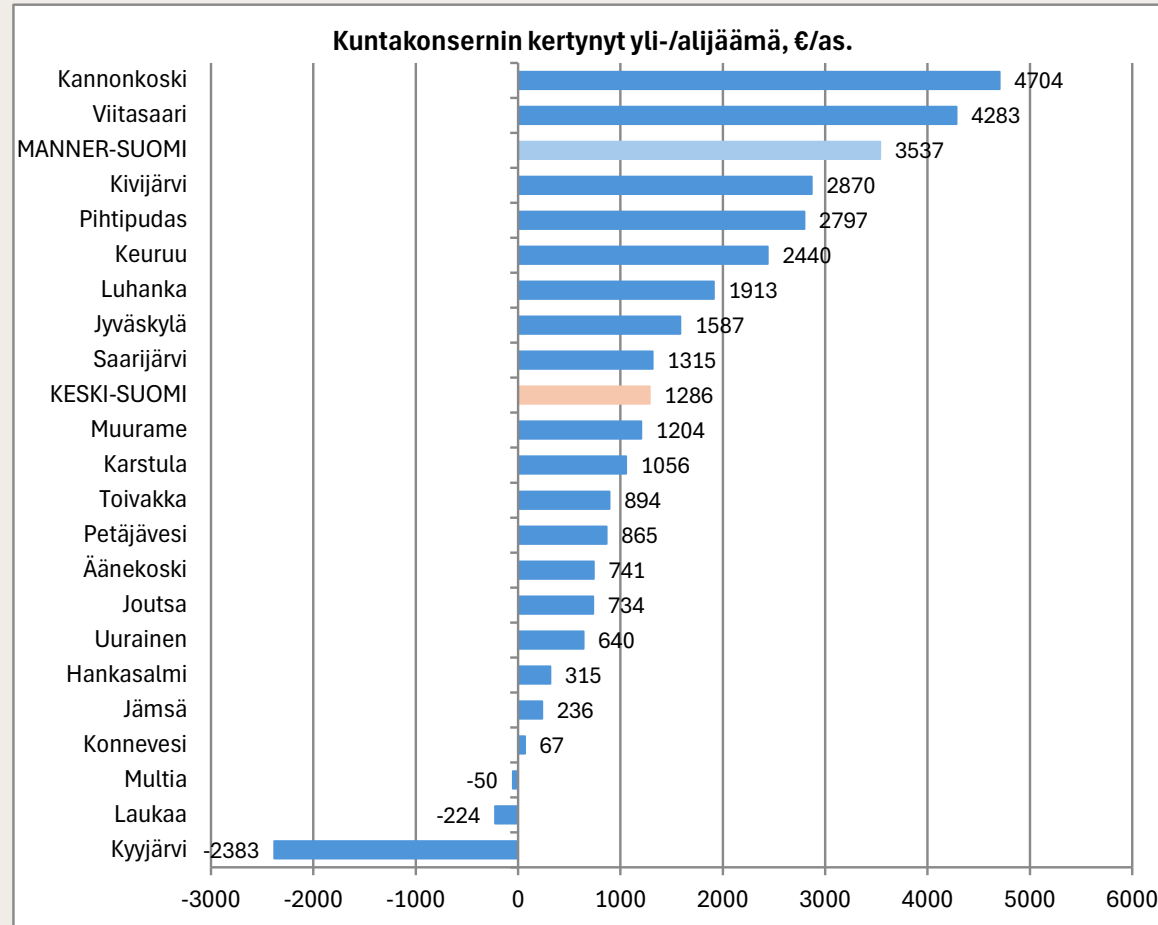

Kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus 2023, %

Kuntakonsernin kertynyt yli-/alijäämä 2023, €/as.

Tiivistäen

- Hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset olivat keskeisessä roolissa kuntien vuoden 2023 tilinpäätöksissä, kun sote- ja pela-tehtävien myötä jopa puolet kuntien taloudesta siirtyi hyvinvointialueiden vastuulle.
- Tilikauden tulokset toteutuivat monessa Keski-Suomen kunnassa ennakoitua parempina. Vahvat tulokset olivat osin seurausta kertaluonteisista eristä, mm. verohännistä, jotka kasvattivat verorahoitusta. Osansa hyvissä tuloksissa oli myös kuntien omilla sopeuttamistoimilla.
- Keski-Suomen kuntien lainakanta vaihtelee suuresti, mutta yhteenlaskettuna alittaa selvästi koko maan tason. Hyvän talousvuoden ansiosta lainakantaa vähennettiin useissa kunnissa edelleen vuonna 2023. Monilla kunnilla on kuitenkin merkittäviä vuokra- ja leasingvastuita.
- Ennakoitua parempi talousvuosi tuo puskuria tuleville vuosille, jolloin kuntataloudelle ennakoidaan jälleen vaikeita aikoja. Epävarmuutta lisäävät mm. valtionosuuksien kehitys ja valtionosuusuudistus sekä TE-palveluiden siirron valtiolta kunnille tuomat talousvaikutukset.
- Keski-Suomen kuntatalous kokonaisuutena pärjää maakuntien välisessä vertailussa melko heikosti.